

ХФЛМСЬКИЙ
ЦЕРКОВИФ-
Н АРФДНІЙ

КАЛЕНДАР

НА 1940 РІК

Відсканував Богдан Гук, 16.10.2011 р.

Zeskanował Bogdan Huk, 16.10.2011 r.

**ХОЛМСЬКИЙ
ЦЕРКОВНО-НАРОДНИЙ
КАЛЕНДАР**

НА ПЕРЕСТУНИЙ

1940

Р І К

**ХОЛМ—ВАРШАВА
1940**

Друковано за дозволом Влади з дня 4.XII. 1939 р. (General-
gouvernement für die besetzten polnischen Gebiete. Der Chef
des Distrikts Warschau. Warschau, den 4. Dezember 1939.
Abt. Wissenschaft, Erziehung und Volksbildung. Dr. Gau (Pl.).

Накладом Холської Церковної Ради.

Друкарня Синодальн. Варшава, ул. Паризька 27.

1940

Церковні відомості.

В руці літо до 1 березня ст. ст. 6, а від 1 березня 3.
Пасхальна літера 4. — Золоте число (круг місяця): 19.
Круг сонця: 22. Основання: 3. Єпакта: 18.

З церковних святочних днів вважаються національними святами:

Михайла — день Небесного Покровителя України.
Маковей — день Хрищення Руси-України.
Покрова — церковне свято Запорозького війська.
Храмове свято парафії.

Головні свята Холмщини (за ст. стилем).

1. Преп. Онуфрія Великого — 12 червня.
2. Славлення Турковицького образу Божої Матері — 2 липня, 1 жовтня.
3. Св. Афанасія Берестейського — 20 липня, 1 жовтня.
4. Славлення Холмського образу Божої Матері (Пречиста) — 8 вересня.

Дні, в які забороняється давати шлюб.

1. Напередодні середи й п'ятниці протягом цілого року.
2. Від початку Пилипівки до Хрищення.
3. Від неділі М'ясопусної до Фоминої включно.
4. Від неділі Всіх Святих до дня свв. ап. Петра й Павла включно.
5. Протягом Спасівки й в свято Успіння.
6. В день Усікновення й напередодні його.
7. В день Чесного Хреста й напередодні його.
8. Напередодні неділь, Господніх, Богородичних, храмового й інших більших свят.

Поминальні, або задушні дні.

1. Субота перед неділею М'ясопусною.
2. Суботи—2, 3 і 4 тижня Великого посту.

3. Субота перед Зеленими святами.
4. Субота перед Фоминою неділею, або в понеділок по Фоминій неділі.
5. Субота перед днем пам'яті св. влмч. Димитрія Солунського (26 жовтня).
6. Поминовення вояків („Вселенська панихида“) — в день Усікновення й в суботу перед Зеленими святами.

Всеїдні.

1. Від Різдва Христового до навечеря Богоявлення.
2. Між неділею Митаря й Фарисея та неділею Блудного сина.
3. Світла сідмиця.
4. Від Зелених свят до Неділі Всіх Святих.

Пости.

1. В навечері Богоявлення (Голодна кутя)—5 січня.
2. Великий піст—від 17 лютого до 14 квітня.
3. Петрівка — від понеділка по неділі Всіх Святих до Петра й Павла, від 11 до 28 червня.
4. Спасівка—від 1 до 14 серпня.
5. В день Усікновення—29 серпня.
6. В день Чесного Хреста—14 вересня.
7. Пилипівка—від 16 листопада до 24 грудня.
8. Кожної середи й п'ятниці, крім всеїдних.
9. Сирного тижня (Масляна) не можна їсти м'ясних страв.

Свята Римско-Католицької Церкви.

М'ясниці від 25 грудня 1939 до 6 лютого 1940, т. зн. 6 неділь і 1 день.

Попелець дня 7 лютого.
 Великдень дня 24 березня.
 Вознесення Господнє дня 2 травня.
 Сошествіє Св. Духа дня 12 травня.
 Пресвятої Тройці дня 13 травня.
 Боже Тіло дня 23 травня.
 Свято Найсолодшого Серця Ісуса дня 31 травня.
 Перша Неділя Адвенту дня 1 грудня.

Старозав. (жид.) календар 1940 р.

23.IV — 15. Нісан, перше Свято Пасхи. 24.IV. 16. Нісан, друге Свято Пасхи. 29.IV. 21. Нісан, сьоме Свято Пасхи. 30.IV. 22. Нісан, кінець Пасхи. 12.IV.—6. Сіван, 1. Шебуот. 13.VI.—7. Сіван, II. Шебуот. 3.X.—1. Тішрі, Новий Рік 5701. 4.X.—2. Тішрі, Свято Помирення. 17.X. — 15. Тішрі, перше Свято Сукот. 18.X.—16. Тішрі, друге Свято Сукот. 24.X.—22. Тішрі, кінець Свят Сукот. 25.X.—23. Тішрі. Радість з Права.

Астрономічний календар.

Рахуба часу.

Рік переступний 1940 це 6653 - ий рік від юліанського навороту, а 7448 9 візантійської ери.

Це 1940-ий рік від народин Христа, 5700 - ий рік від початку світа (згідно з жидівським численням), — і 1358-ий рік магометанської ери.

Пори року.

Весна починається дня 20 березня в год. 18 ій і 24 минут, коли сонце входить у зоряний збір „Барана“. Це весняне зрівняння дня з ніччю.

Літо починається дня 21 червня в год. 13 ій і 57 мін., коли сонце вступає у зоряний збір „Рака“. Це перемога дня над ніччю.

Осінь починається дня 23 вересня в год. 4-ій і 46 мін., коли сонце входить у зоряний збір „Ваги“. Це осіннє зрівняння дня з ніччю.

Зима починається дня 21 грудня в год. 23 ій 55 мін., коли сонце вступає у зоряний збір „Козорога“. Це зимова перемога ночі над днем.

Положення землі супроти сонця.

Земля займе найближче положення до сонця дня 2 січня в год. 6, а найдалше положення від сонця займе дня 4 липня в год. 10.

Затьми сонця.

I. Обручкова затьма сонця виступить дня 7 квітня, у нас невидна. Початок затьми в 17 год. 17 мін., кінець затьми в 23 год. 24 мін. Буде видна: на Спокійному Океані, в північній Америці — крім півн. зах. частини — в Середній Америці, в північній частині Південної Америки та в західній частині Атлантийського Океану.

II. Повна затьма сонця наступить дня 1 жовтня, у нас невидна. Початок затьми в 10 год. 8 мін., кінець затьми в 15 год. 19 мін. Видна буде: в середині Америці, на Флориді, на Антилях, в Південній Америці — крім її півд. кінчини, — в Африці на південь від рівника, на Мадагаскарі та в південно-західній частині Індійського Океану.

Який буде 1940-ий рік?

В 1940 році панує Сонце. Згідно з переказами й календарськими записками рік, що стоїть під впливом Сонця, буває назагал сухий та мірно теплий. Весна дуже лагідна, та зпочатку вогка. Травень сухий і погідний, однак ночі холодні. Літо сухе, але теж не обійдеться без холодних днів. Люди нарікатимуть на сушу. Осінь і зима хороші та сухі, це буде нагорода за менше приємні дні літа. (За кал. „Просвіта“ 1940 р.)

ІМЕНА СВЯТИХ,

що їх найчастіше вживається у православних українців.

За браком місця назви місяців подасмо в скороченні: С означає — січень, Л—лютий, Бр—березень, Кв—квітень, Тр—травень, Ч—червень, Лп—липень, Ср—серпень, Вр—вересень, Ж—жовтень, Лст—листопад, Гр—грудень.

Числа при скороченнях означають дні, в які святкується пам'ять святого. напр. Авакум—липня 6, грудня 2.

ІМЕНА ЧОЛОВІЧІ.

- Авакум. Лп. 6. Гр. 2 і в нед. праотців.
 Аверкій. Бр. 26. Ж. 22.
 Авксентій. С. 25. Л. 14. Кв. 18. Ч. 12. Гр. 13.
 Агапіт. Л. 3, 18. Кв. 17. Тр. 21. Ч. 1. Ср. 10.
 Агафон. Л. 20. Бр. 2.
 Адам. С. 14. В нед. св. отців і праотців.
 Александр. С. 25. Л. 23. Бр. 9, 13, 15, 16. Кв. 10, 20. Тр. 13, 20, 26, 29. Ч. 2, 9, 10. Лп. 3, 9, 10. Ср. 1, 11, 12, 30. Вр. 28. Ж. 22. Лст. 9, 23. Гр. 12.
 Алексій. Л. 12. Бр. 17. Тр. 20. Ср. 9. Вр. 2, 23. Ж. 5. Лст. 23.
 Амвросій. Гр. 7.
 Амос. Ч. 15.
 Анастасій. С. 8, 21, 22, 24. Кв. 20. Ср. 2. 9. Ж. 25.
 Анатолій. Кв. 23. Лп. 2. Ж. 30. Лст. 20.
 Андрій. Бр. 18, 29. Ч. 12, 29, 30. Лп. 7, Ср. 19. Вр. 21, 23. Ж. 2, 10, 17, 24. Лст. 30. Гр. 2.
 Антипа. Кв. 11.
 Антоній. С. 8, 17, 19. Л. 5, 10, 12. Бр. 1. Кв. 14, 18. Тр. 4, 7. Ч. 23. Лп. 6, 10. Ср. 3, 9, 10. Ж. 10, 17. Лст. 9, Гр. 7.
 Аполінарій. Лп. 23.
 Арадій. С. 26. Бр. 6. Чр. 11. Вр. 18. Гр. 13.
 Арсеній. С. 19. Бр. 2. Тр. 8. Ч. 12. Лп. 12. Ср. 2, 4. Ж. 28. Гр. 13.
 Артемій. С. 4. Бр. 24. Кв. 29. Ч. 23. Ж. 20, 30.
 Архип. С. 4. Л. 19. Бр. 6. Лст. 22.
 Афанасій. С. 4, 18. Л. 22. Бр. 8, 9. Тр. 2, 4. Ч. 20. Лп. 5, 8, 12. Ж. 2, 24. Лст. 7. Гр. 2.
 Борис. Тр. 2. Лп. 24.
 Вавила. С. 24. Л. 22. Вр. 4.
 Валентин. Кв. 24. Лп. 6, 30.
 Валеріян. С. 21. Бр. 4. Ч. 1. Вр. 13. Лст. 22.
 Варфоломей. Ч. 11, 30. Ср. 25.
 Василій. С. 1, 30. Л. 4, 10, 28. Бр. 4, 7, 22, 26. Кв. 12, 26, 28, 30. Ч. 17. Лп. 3, 6, 10, 15. Ср. 2, 11. Лст. 28.
 Василько. Бр. 4.
 Венедикт. Бр. 14.
 Викентій. Лст. 11.
 Віктор. С. 31. Бр. 10. Гр. 18.
 Виталій. В суботу сирну.
 Власій. Л. 3, 11.
 Володимир. Бр. 22. Лп. 1, 15. Ж. 4.
 Всеволод. Л. 11. Кв. 22. Лст. 27.
 Вячеслав. Бр. 4. Вр. 27.
 Гавриїл. С. 15, 22. Л. 2, 10, 11. Бр. 22. Кв. 2, 22. Тр. 7. Лп. 12, 13. Лст. 27. Гр. 13.
 Гедеон. В нед. праотців.
 Геннадій. С. 23. Ср. 31. Гр. 4.
 Георгій (Юрій). С. 8, 22. Л. 4, 11, 14, 21. Бр. 11. Кв. 4, 7, 19, 23. Тр. 13, 16, 26. Ч. 5, 14, 27. Ср. 18, 24. Ж. 2. Лст. 2, 10, 26. Гр. 29.
 Герасим. С. 29. Бр. 4. Тр. 1. Ж. 22.
 Гліб. Тр. 2. Ч. 20. Лп. 24. Вр. 5.
 Григорій. С. 5, 8, 10, 25, 30. Л. 19, 26. Бр. 4, 12. Кв. 5, 6, 11, 20. Ч. 15. Ср. 8. Вр. 30. Ж. 1, 5. Лст. 5, 14, 17, 20, 23, 28. Гр. 7, 19.
 Давид. С. 26. Бр. 2. Кв. 12. Тр. 2, 7, 8, 18. Ч. 25, 26. Лп. 24. Вр. 5, 6, 19, 24. Ж. 2, 18. Гр. 23, 31.
 Даніїл. Л. 16. Бр. 4. Кв. 7. Ч. Лп. 10. Ср. 28, 30. Вр. 21. Гр. 11, 17, 20.
 Димитрій. С. 27, 28. Л. 11. Бр. 19. Кв. 13. Тр. 15, 28. Ч. 23. Ср. 9. Вр. 12, 24. Ж. 26, 28. Лст. 15.
 Діомид. Лп. 3. Ср. 16. Вр. 11.
 Діонісій. Бр. 10, 15. Кв. 21. Тр. 6, 12, 18. Ч. 1, 3, 26. Ср. 4, 18. Ж. 3, 5, 22. Гр. 17.

Дометій. Бр. 8. Ср. 7.

Євгеній. С. 21. Л. 12, 19. Бр. 7. Лст. 7. Гр. 13.

Євдоким. Лп. 31. Ж. 4.

Євменій. Ср. 5. Вр. 18.

Євсевій. С. 14. 20. Л. 15. Кв. 24, 28. Ч. 22. Вр. 21. Ж. 4.

Євстафій. С. 4. Л. 21. Бр. 29. Кв. 14. Тр. 31. Ср. 28, 29. Вр. 10, 23. Лст. 20. Гр. 13.

Євтихій. С. 20. Бр. 9. Кв. 6, 21. Тр. 28. Ср. 23, 24. Лст. 7.

Євфимій. С. 20. Бр. 11. Кв. 1. Тр. 13. Ч. 4. Бр. 3. Ж. 10, 15. Лст. 9. Гр. 26, 28.

Єлисей. Ч. 14.

Ємилиан. С. 8. Бр. 7. Лп. 18. Ср. 8, 19. Єпифаній. Тр. 12. Ср. 25. Лст. 7.

Єраст. С. 4. Лст. 10.

Єрмій (Єремій). С. 4. Кв. 8. Тр. 31. Лп. 6. Лст. 4.

Єрмолай. Лп. 26.

Єфрем. С. 28. Бр. 7. Тр. 16. Ч. 8, 11.

Єремія. С. 14. Л. 16. Кв. 6. Тр. 1. Ж. 5. і в суботу сирну.

Закхей. Лст. 18.

Захарія. Л. 8. Бр. 24. Тр. 2, 28. Вр. 5. Гр. 5.

Зиновій. Ж. 30.

Зинон. С. 30. Л. 10. Бр. 3. Кв. 10, 12, 18, 28. Тр. 7. Ч. 19, 22. Вр. 3, 6, 17. Гр. 28 і в суботу сирну.

Ігнатій. С. 29. Тр. 1. 10, 28. Ч. 26. Вр. 27. Ж. 8, 23. Гр. 20, 28.

Ігор. Тр. 25. Ч. 5.

Іларіон. Бр. 28. Ч. 6. Ср. 18. Вр. 20. Ж. 10, 21. Лст. 7, 19.

Ілія. С. 8, 14. Л. 16. Вр. 9. Лп. 20. В. 13, 17. Гр. 19.

Інокентій. Бр. 19. Лп. 6. Лст. 26.

Іполит. С. 30. Ср. 13.

Іродіон. С. 4. Кв. 8. Вр. 29. Лст. 10.

Ісидор. Л. 4. Тр. 7, 14. Лп. 6. Ср. 28.

Іоан (Іван). С. 4, 7, 15, 22, 24, 26, 27, 30, 31. Л. 4, 23, 24, 26, 29. Бр. 5, 9, 20, 27, 29, 30. Кв. 8, 11, 12, 14, 18, 19, 27. Тр. 7, 8, 12, 19, 22, 24, 25, 26, 29. Ч. 2, 4, 10, 12, 13, 19, 24, 26, 28, 30. Лп. 3, 12, 18, 21, 30. Ср. 3, 4, 9, 18, 25, 29, 30, 31. Вр. 2, 3, 7, 14, 15, 20, 23, 26. Ж. 1, 3, 12, 15, 19, 22, 28. Лст. 1, 9, 12, 13, 20, 26. Гр. 2, 3, 4, 7, 10, 20, 29.

Іаків (Яків). С. 4, 13, 29. Бр. 4, 21, 24. Кв. 10, 11, 22, 30. Ч. 24, 30. Ср. 9, 30. Ж. 9, 10, 21, 24. Лст. 1, 26, 27 і в нед. праотц.

Іоаким. Л. 10. Ср. 16. Вр. 9.

Йосиф. С. 4, 14, 26. Л. 4. Бр. 20, 31. Кв. 4. Тр. 7, 20. Ч. 17, 23. Вр. 9, 15, 16, 21. Лст. 3, 20. В нед. праотців. і в понед. стр. седм., в нед. Мирон. і в суб. сирну.

Калиник. Тр. 24. Лп. 29. Ср. 23. Лст. 7. Гр. 14.

Калістрат. Бр. 27.

Карп. С. 4. Тр. 21. Ж. 13.

Касіян. Л. 29. Тр. 21. Ч. 15. Ср. 28. Ж. 2.

Кипріян. Бр. 10. Тр. 10, 27. Лп. 5. Ср. 17, 31. Вр. 16. Ж. 2, 10.

Кирил. С. 18. Л. 4, 14. Бр. 9, 18, 21, 29. Кв. 28. Тр. 4, 11. Ч. 9, 17, Лп. 5, 6, 7. Ж. 10, 29. Лст. 7. Гр. 2, 8.

Климент. С. 4, 23. Кв. 22. Тр. 4. Ч. 17. Лп. 27. Вр. 10. Лст. 22, 25.

Кодрат. С. 4. Бр. 10. Кв. 21. Вр. 21.

Костянтин. Бр. 5, 6. Тр. 11, 21, 30. Ч. 5. Лп. 3, 29. Ср. 4. Вр. 19. Ж. 2, 22. Лст. 10, 13. Гр. 26.

Корнилій. Л. 20. Тр. 19. Ч. 22. Ср. 21, Вр. 13.

Косма. Л. 18. Кв. 18. Лп. 1, 29. Ср. 3, 4. Ж. 10, 12, 14, 17. Лст. 1.

Ксенофонт. С. 26. Ч. 28.

Лаврентій. С. 29. Ср. 10 і в суб. сирну.

Лазар. Бр. 8, 17, 18. Кв. 23. Ч. 15. Лп. 17. Ж. 17. Лст. 7, 17.

Левкій. Кв. 7. Ч. 20. Ср. 17. Гр. 14.

Лев. Л. 18, 20. Лп. 1.

Леонтій. С. 22. Л. 4. Бр. 9. Кв. 24. Тр. 4, 23. Ч. 8. Лп. 10, 17. Ср. 1, 9.

Вр. 11, 13. Ж. 17. Гр. 11 і в суботу сирну.

Лонгин. Л. 10. Кв. 24. Лп. 3. Ж. 19. Лст. 7 і в суб. сирну.

Лука. С. 4, 29. Л. 7, 10. Бр. 23. Кв. 22, 24. Лп. 30. Вр. 17, Ж. 18. Лст. 6, 24, Гр. 11.

Лукіян. Ч. 3. Лп. 6, 7. Ср. 48. Вр. 8. Ж. 15.

Макарій. С. 14, 19, 22. Л. 5, 19. Бр. 17. Кв. 1. Тр. 1, 13, 25, 26. Лп. 15.

Ср. 9, 14, 18, 30. Вр. 6, 7, 14. Ж. 6, 12. Лст. 23.

Максиміліян. Ср. 4. Ж. 22.

Максим. С. 16, 21. Л. 6, 19. Кв. 10, 28, 30. Тр. 14. Лп. 3. Ср. 11, 13.

Ж. 28. Лст. 11, 22. Гр. 6.

Маркел. Л. 9. Бр. 1. Ч. 7. Ср. 1, 14. Лст. 15. Гр. 6.

Марк. С. 4, 14. Бр. 5, 29. Кв. 5, 25. Тр. 14. Лп. 3. Вр. 27, 28. Ж. 7, 27, 30. Гр. 18, 29.

Мартин. Кв. 14. Ч. 27. Ж. 12.

Матфей. Л. 30. Ж. 5. Лст. 16.

Мелетій. Л. 2. Тр. 24. Вр. 21.

Мефодій. Кв. 6. Тр. 11. Ч. 4, 14, 20.
 Мирон. Ч. в. Ср. 8, 17.
 Митрофан. Ч. 4. Ср. Лст. 23.
 Михайл. С. 11. Л. 14. Гр. 7, 21, 23.
 Лп. 12, 22. Вр. 6, 20, 30. Ж. 1.
 Лст. 8, 22. Гр. 18.
 Модест. Гр. 16. Ч. 15. Гр. 18.
 Мстислав. Кв. 15. Ч. 14.
 Назарій. Ч. 4. Ж. 14.
 Нестор. Л. 28. Бр. 1. Ж. 27, 28.
 Никита. С. 31. Бр. 20. Кв. 1, 4, 30,
 Тр. 4, 14, 20, 21, 28. Ч. 17, 24. Вр.
 9, 15. Ж. 13.
 Никифор. С. 31. Л. 9. Бр. 10, 13.
 Кв. 9. Тр. 4. Ч. 2, 17. Лст. 13.
 Николай. (Микола), Л. 4, 28. Бр. 9.
 Кв. 24. Тр. 9. Лп. 27. Ж. 14. Гр.
 6, 24.
 Олег. Вр. 20.
 Онисим. С. 4. Л. 15. Тр. 10. Лп. 14, 21.
 Онуфрій. С. 4. Ч. 12. Лп. 21.
 Орест. Лст. 10. Гр. 13.
 Павел. С. 10, 14, 15. Л. 16. Бр. 4, 7,
 10, 17. Кв. 3. Тр. 18. Ч. 3, 28, 29.
 Лп. 16, 28. Ср. 17, 30. Вр. 10, 23.
 Ж. 4, 22. Лст. 6. Гр. 7, 15, 23.
 Панкратій. Л. 6. Лп. 9.
 Пантелеймон. Лп. 27.
 Парамон. С. 4. Лп. 28.
 Парфеній. Л. 7. Ж. 10.
 Пахомій. Бр. 23. Тр. 4, 15, 21. Гр. 29.
 Петр. С. 9, 12, 13, 16, 22, 26, 30, Л. 1,
 3, 22. Бр. 24. Тр. 3, 18. Ч. 5, 12, 24,
 25, 29, 30. Л. 1. Ср. 9, 24. Вр. 3, 5,
 10, 13, 22, 23. Ж. 4, 5, 9. Лст. 22,
 25. Гр. 21, 28.
 Пимен. Ср. 7, 27.
 Полікарп. Л. 23. Кв. 2. Лп. 24.
 Порфирій. Л. 10, 16, 26. Вр. 15. Лст.
 9, 24.
 Прокопій. Л. 27. Ч. 25. Лп. 8. Вр. 16.
 Лст. 22. Гр. 21.
 Прохор. С. 4, 15. Л. 10. Лп. 28.
 Роман. С. 6, 29. Л. 3, 17, 24. Тр. 2.
 Лп. 19, 24, 29. Ср. 10. Ж. 1. Лст. 18,
 19, 27.
 Ростислав. Бр. 14.
 Сава. С. 12, 14. Л. 8, 13. Бр. 2, 28,
 Кв. 15, 14. Ч. 13. Лп. 27. Ср. 27, 28,
 30. Ж. 1, 10. Лст. 1. Гр. 3, 5.
 Саверій. Лст. 20.
 Самуїл. Л. 16. Ср. 20. Гр. 9.
 Севастіян. Л. 26. Тр. 18.
 Северин. Ч. 4.
 Сергій. С. 14. Бр. 20. Тр. 19. Ч. 28.
 Лп. 5. Ср. 27. Вр. 11, 25. Ж. 7, 10.
 Лст. 16.

Сильвестр. С. 2. Кв. 25.
 Симеон. С. 4, 26. Л. 3, 10, 13. Бр. 12.
 Кв. 5, 17, 27. Тр. 18, 24. Лп. 3, 12,
 21. Ср. 14. Вр. 1, 12. Лст. 8. В пон.
 праот. і суб. сир.
 Симон. Тр. 10. Ч. 30. Ж. 10. Лст. 4.
 24. Гр. 28.
 Софроній. Бр. 11. Тр. 28. Ср. 18. Гр. 9.
 Спиридон. Ср. 30. Ж. 31. Гр. 12.
 Стефан. С. 4, 14. Л. 13. Бр. 24, 28.
 Кв. 26, 27. Тр. 7, 17, 24, 25. Ч. 12.
 Лп. 13, 14, 19. Ср. 2. Вр. 15, 24.
 Ж. 4, 9, 28, 30. Лст. 11, 28. Гр. 2,
 9, 10, 15, 17, 27.
 Тарасій. Л. 25. Бр. 8.
 Терентій. Бр. 13. Кв. 10. Ч. 21. Ж. 22.
 Тимсфей. С. 4, 22, 24. Л. 21. Бр. 3,
 30. Ч. 10. Ср. 19, 28. Гр. 19.
 Тит. С. 4, 27. Л. 27. Кв. 2. Ср. 25.
 Вр. 27.
 Тихон. Ч. 16, 26, 30. Ср. 13.
 Трофим. С. 4. Бр. 16, 18. Кв. 15. Лп.
 23. Вр. 19.
 Фадей. С. 4. Тр. 7, 30. Ср. 21. Гр. 29.
 Феогност. Бр. 14.
 Феодор. С. 26. Л. 4, 8, 11, 17, 23. Бр.
 5, 6. Тр. 16, 21, 24. Ч. 5, 8, 15. Лп.
 4, 9, 12. Ср. 11. Вр. 4, 5, 12, 19, 20.
 22. Ж. 22. Лст. 7, 11, 23, 28. Гр. 3.
 27 і в нед. сирну.
 Феодосій. С. 11, 28. Л. 5, 17. Бр. 27.
 Тр. 3. Ч. 9. Ср. 4. Вр. 9. Ж. 12.
 Феодот. Л. 19. Бр. 2. Кв. 29. Тр.
 18. Ч. 7. Лп. 4. Вр. 2, 15. Лст. 7.
 Феоктист. С. 4, 23. Ср. 6. Вр. 3. Ж. 1.
 Гр. 23.
 Феофан. Бр. 12. Тр. 17. Ч. 8, 10. Вр.
 9, 22, 29. Ж. 11.
 Феофил. С. 8, 30. Л. 6. Бр. 6, 9. Ч.
 12. Лп. 8, 23, 24. Вр. 3. Ж. 10, 21,
 26. Лст. 7. Гр. 2, 28, 29.
 Ферапонт. Тр. 25, 27. Гр. 12.
 Филарет. Гр. 1.
 Филимон. С. 4. Л. 19. Кв. 29. Лст.
 14. Гр. 22.
 Филип. С. 4, 9, 25. Ч. 30. Лп. 3, Ср.
 17. Ж. 5, 11. Лст. 14, 15.
 Флавян. Л. 16, 18.
 Флорентій. С. 23. Ж. 13.
 Фома. Бр. 21. Кв. 24. Ч. 30. Лп. 7.
 Ж. 6, 10. Гр. 10.
 Фортунат. С. 4.
 Харлампій. Л. 10.
 Харитон. Кв. 11. Ч. 1. Вр. 9, 28.
 Хрисанф. Бр. 19.
 Христофор. Кв. 19. Тр. 19. Лп. 25.
 Ср. 18, 30.
 Юда. Ч. 19, 30. В нед. праотц. і отц.

Юліян. С. 8, 12. Л. 6, 16. Бр. 16.
Ч. 3, 21. Лп. 13, 28. Ср. 9. Вр. 4,
12, 13. Ж. 7, 18.
Юлій. Ч. 21.

Ярополк. Тр. 25. Лст. 21, 22.

ІМЕНА ЖІНОЧІ.

Агафія. Л. 5. Кв. 3. Гр. 28.
Агрипина. Ч. 23.
Акилина. Кв. 7. Ч. 13, Вр. 27.
Александра. Бр. 18, 20. Кв. 23. Тр. 18.
Лст. 6.
Анастасія. Бр. 10. Кв. 15. Ж. 29, 30.
Гр. 22.
Анісія. Гр. 30.
Анна. Л. 3, 10. Бр. 26. Ч. 12, 13.
Лп. 5, 12, 25. Ср. 28. Вр. 9. Ж. 4,
22, 29. Лст. 3, 20. Гр. 9.
Антонина. Бр. 1. Ч. 10, 13.
Аполінарія. С. 5.
Афанасія. С. 31. Кв. 12. Ж. 9. Лст. 6.
Валентина. Л. 10. Лп. 16. Ж. 27.
Валерія. Див. Калерія,
Варвара. Гр. 4.
Василиса. С. 8. Бр. 10, 22. Кв. 15, 16.
Вр. 3.
Віра. Вр. 17.
Галина. Бр. 10. Кв. 16.
Глафіра. Кв. 27.
Дарія. Бр. 19.
Домника. С. 8. Л. 28. Ж. 4, 12. Гр. 28.
Єва. в нед. праотц.
Євгенія. Гр. 24.
Євдокія. Бр. 1. Лп. 7. Ср. 4. Вр. 11.
Євдоксія. С. 31.
Євфимія. Бр. 20. Лп. 11. Вр. 16.
Єфросинія. Л. 15. Кв. 17, 23. Ч. 25.
Лп. 7. Вр. 25. Лст. 6.
Єкатерина. Лст. 24.
Єлизавета. Кв. 24. Вр. 5. Ж. 22.
Зинаїда. Ж. 11.
Зиновія. Ж. 30.
Ірина. Кв. 16. Тр. 5. Вр. 18.
Ісидора. Тр. 10.
Іоанна. В нед. мироносиць.
Іулія. Тр. 18. Лп. 16.
Іуліанія. С. 2. Бр. 4, 20. Тр. 25. Ч. 2,
22. Л. 6. Ср. 17. Лст. 1. Гр. 4, 21.
Іустина. Ж. 2 і в суб. сирну.
Калерія (Валерія). Ч. 7,
Калиника. Бр. 22.

Капитоліна. Ж. 27.
Клавдія. Бр. 20. Тр. 18. Лст. 6. Гр. 24.
Ксенія. С. 24.

Леонида. С. 16.
Лідія. Бр. 23.
Лукія. Лп. 6. Гр. 13.
Любов. Вр. 17.
Людмила. Вр. 16.

Марія. С. 6. Л. 6, 12. Бр. 12. Кв. 1.
Тр. 4, 23. Ч. 7, 9, 13. Лп. 12, 22.
Ср. 9. Ж. 29 і в нед. мироносиць.
Марфа. Л. 6. Ч. 9. Лп. 4. Вр. 1.
Лст. 8 і в нед. мироносиць.
Маркелина. Лп. 7.
Мечанія. Гр. 31.

Надежда (Надія). Вр. 17.
Наталія. Ср. 26.
Неонила. Ж. 28.
Німфодора. Вр. 10.
Ніна. С. 14.
Нонна. Ср. 5.

Олена. Тр. 21, 26. Лп. 11. Ж. 30.
Олимпіяда. Лп. 25.
Ольга. Лп. 11.

Параскева. Лп. 26. Ж. 14, 28.
Пелагія. Бр. 25. Лп. 4. Ж. 7, 8.
Петроніла. Бр. 31.

Раїса. Вр. 5.

Саломія. В нед. мироносиць.
Серафима. Лп. 29.
Софія. Вр. 17, 18. Гр. 16.
Стефанида. Лст. 11.

Тамара. Кв. 9. Ч. 6. Ср. 11. В неді-
лю праотців і в нед. мироносиць.
Татяна. С. 12.
Текля. Ч. 6, 9. Ср. 19. Вр. 24. Ж. 20.
Февронія. Ч. 25.
Фекла. Ч. 6, 9. Ср. 19. Вр. 24. Лст. 20.
Феодора. Л. 11. Бр. 10. Кв. 5, 16.
Тр. 27. Вр. 11. Лст. 4. Гр. 30.
Феодосія. Бр. 20. Кв. 3. Тр. 29.
Феодотія. С. 2, 31. Лп. 4, 29. Вр. 17.
Ж. 29. Лст. 1. Гр. 22.
Феофанія. Гр. 16.
Феофила. Гр. 28.

Харитина. Ж. 5.
Христина. Л. 6. Бр. 13. Ср. 18. Лп. 24.
Юлія. Тр. 18. Лп. 16.
Юліанія. С. 2. Бр. 4, 20. Тр. 25. Ч. 2,
22. Лп. 6. Ср. 17. Лст. 1. Гр. 4, 21.
Юстина. Ж. 2. і в суб. сирну.

С І Ч Е Н Ь

має 31 день.

Стиль		Дні	С В Я Т А	Сонце	
н.	ст.			Схід	Захід
1	19	П	Грудень 1939 Свмуч. Воніфатія, диякона Тимофея, Ілїї.	7.23	15.32
2	20	В	Свмч. Ігнатія Богоносця	7.23	15.33
3	21	С	Свмч. Юліанїї, ✠ св. Петра митроп. київського.	7.23	15.34
4	22	Ч	Вмч. Анастасїї.	7.23	15.35
5	23	П	10 муч. на Криті.	7.22	15.36
6	24	С	✠ Навеч. Р. Хр. Препмч. Євгенїї.	7.22	15.37
7	25	Н	РІЗДВО ХРИСТОВЕ. Ут. Єв. Мф. зач. 2 (1, 18-25). Лт. Ап. Гал. зач. 209 (4, 4-7). Єв. Мф. зач. 3 (2, 1-12).	7.22	15.38
8	26	П	Собор Пресв. Богородиці. Св. і прав. Йосифа.	7.21	15.40
9	27	В	Стефана првмч. Преп. Феодора.	7.21	15.41
10	28	С	20 тис. муч. в Нікомідїї.	7.21	15.42
11	29	Ч	14 тис. дітей уб. в Вифл., Преп. Марка.	7.20	15.43
12	30	П	Св. мч. Анїсїї і Преп. Феодори.	7.20	15.45
13	31	С	Преп. Меланїї. Віддання Різдва Лт. Ап. Тим. зач. 288 (4, 12-16). Єв. Мф. зач. 46 (12, 15-21).	7.19	15.46
14	1	Н	Січень 1940. Неділя перед Просвіщ. НОВИЙ РІК. Наіменовання Господне. Св. Василя Великого. Гл. 8. Ут. Єв. Ін. зач. 67 (21, 15-25). Лт. Ап. Тимоф. зач. 298 (4, 5-8) і Колос. зач. 254 (2, 8-12). Єв. Мр. зач. 1 (1, 1-8) і Лк. зач. 6 (2, 20, 21, 40-52).	7.19	15.48
15	2	П	Преп. Сильвестра, св. мч. Сергія. Лт. Ап. Гал. зач. 213 (5, 26-6, 2). Єв. Мф. зач. 43 (11, 27-30).	7.18	15.49
16	3	В	Св. прор. Малахїї.	7.17	15.50
17	4	С	Собор 70 Апостолів	7.16	15.52
18	5	Ч	Навеч. Богоявлення. Свмч. Феопемта.	7.16	15.53
19	6	П	БОГОЯВЛЕННЯ ГОСПОД. (ЙОРДАН). Ут. Єв. Мр. зач. 2 (1, 9-11). Лт. Ап. Тит. зач. 302 (2, 11-14, 3, 4-7). Єв. Мф. зач. 6 (3, 13-17).	7.15	15.55
20	7	С	✠ Собор св. Іоана Предтечі, свмч. Афанасія. Лт. Ап. Єфес. зач. 233 (6, 10-17). Єв. Мф. зач. 7 (4, 1-11).	7.14	15.57
21	8	Н	Неділя по Просвіщ. Преп. Юрія, преп. Еміліяна. Гл. 1. Ут. Єв. Мф. зач. 116 (28, 16-20). Лт. Ап. Єфес. зач. 224 (4, 7-13). Єв. Мф. зач. 8 (4, 12-17).	7.13	15.58
22	9	П	Свмч. Полієвкта, св. Петра.	7.12	16.00
23	10	В	Св. Григорія, св. Дометіяна.	7.11	16.01
24	11	С	✠ Преп. Феодосія В. печ.	7.10	16.03
25	12	Ч	Свмч. Татїяни, преп. Галактіона.	7.09	16.04
26	13	П	Свмч. Єрміла й Стратоника.	7.07	16.06
27	14	С	Св. Отців у Синаї, св. равноап. Ніни.	7.06	16.08
28	15	Н	35-та по Сош. Преп. Павла, Преп. Іоана.	7.05	16.09
29	16	П	Поклін оковом ап. Петра.	7.04	16.11
30	17	В	✠ Преп. Антонія Вел.	7.02	16.13
31	18	С	Свв. Афанасія й Кирила, свмч. Ксенїї	7.01	16.14

РІЗДВО.

Ех, і свято ж це — Різдво!
Як поглянеш, — зорі сяють,
З снігом янголи злітають
І влітають у село!
Над полями — по Волині,
Із Полісся в Холмщину, —
Сам Христос, — мала Дитина,
Помандрує в ніч таку.
І, натомлений, спочити
Сяде в хаті десь в куток...
Українські Йому діти,
Заспівають колядок!

В січні згадуємо такі історичні події:
2.I. 1649. відбувся тріумфальний в'їзд гетьмана
України Богдана Хмельницького до Києва. —
21.I. 1803. помер останній гетьман України Ки-
рило Розумовський. — 22.I. 1918. проголосили
в Києві IV Універсал Української Центральної
Ради про самостійність України. — 22.I. 1919.
проголошено в Києві злуку українських зе-
мель. — 30.I. 1918 бій під Крутами.

В січні прибуває дня на 1 г. 15 м. — Пересічна
довгота дня 9 годин.

Нову заповідь Я вам даю: Любіть один од-
ного! Як Я вас полюбив, так любіть один одного
й ви! (Єв. Св. Іоана 13, 33).

ЗАПИСКИ

ВІДМІНИ МІСЯЦЯ

☾ Ост. чв. 2-го год. 4.56
☉ Нів. 9 год. 13.53
☾ Пер. чв. 17 год. 18.21
☾ Повня 24 год. 23.22
☾ Ост. чв. 31 год. 14.47
Місяць у відзем. дня 14,
г. 12, а в доз. д. 26, г. 11.

Яка має бути погода
в січні. Перша половина
місяця морозна та погідна.
Около 20-го погода змінна,
відлегла. Під кінець місяця
більші снігові опади.

Л Ю Т И Й

має 29 день.

Стиль		Дні	С В Я Т А	Сонце	
н.	ст.			Схід	Захід
1	19	Ч	Січень. Преп. Макарія, препп. Лавр. й Евф.	7.00	16.16
2	20	П	✠ Преп. Евфимія Велик., мч. Анни й мч. Захарія.	6.58	16.18
3	21	С	Преп. Максима, мч. Євгенія, мч. Анастасія.	6.57	16.20
4	22	Н	Неділя 36 та, Хан. неянки. Препмч. Анастасія, д. дякона Печерського, св. ап. Тимофея. Гл. 3. Ут. Ев. Мр. зач. 71 (16, 9-20). Лт. Ап. 2 Кор. зач. 182 (6, 16-7, 1). Ев. Мв. зач. 62 (15, 21-28).	6.56	16.23
5	23	П	Свщмчч. Климентія. Агафангела, преп. Генадія.	6.54	16.23
6	24	В	Преп. Ксенії, мчч. Павла й Іоана	6.52	16.25
7	25	С	✠ Св. Григорія Богослова, свщмч. Авксентія.	6.51	16.26
8	26	Ч	Преп. Ксенофонта і дружини його Марії, та синів їх Аркадія й Іоана	6.49	16.28
9	27	П	✠ Перенесення мощів св. Іоана Золотоустого. Свщмч. Димитрія, преп. Петра.	6.48	16.30
10	28	С	Преп. Єфрема Сирина, преп. Паладія.	6.46	16.32
11	29	Н	Неділя 37 а, Закхей. Свщмч. Ігнатія Богоносця, преп. Лаврентія. Гл. 4. Ут. Ев. Лк. зач. 112 (24, 1-12). Лт. Ап. 1 Тимоф. зач. 285 (4, 9-15). Ев. Лк. зач. 94 (19, 1-10).	6.44	16.33
12	30	П	Собор Трьох Святителів: Василія Великого, Григорія Богослова й Іоана Золотоустого. Ут. Ев. Ін. зач. 36 (10, 9-16). Лт. Ап. Евр. зач. 334 (13, 7-16). Ев. Мв. зач. 11 (5, 14-19).	6.42	16.35
13	31	В	Свв. Кира й Іоана безсреб., мчч. Афанасії.	6.41	16.37
14	1	С	Лютій. Передпр. Стрітення Г., Мч. Трифона.	6.39	16.38
15	2	Ч	СТРІТЕННЯ ГОСПОДНЕ. Прмч. Гавриїла. Ут. Ев. Лк. зач. 8 (2, 25-32). Лт. Ап. Евр. зач. 316 (7, 7-17). Ев. Лк. зач. 7 (2, 22-40).	6.37	16.40
16	3	П	Свв. Симеона й Анни.	6.35	16.42
17	4	С	Препп. Ісидора, Николая і Кирила.	6.34	16.44
18	5	Н	Неділя Митаря й Фарисея. ✠ Свт. Феодосія, єп. Чернігівського, свщмч. Агафії. Гл. 5. Ут. Ев. Лк. зач. 113 (24, 12-35). Лт. Ап. 2 Тим. зач. 296 (3, 10-15). Ев. Лк. зач. 89 (18, 10-14).	6.33	16.45
19	6	П	Св. Вукола, свщмч. Юліана.	6.30	16.47
20	7	В	Препп. Парфенія і Луки.	6.28	16.49
21	8	С	Влкмч. Феодора Стратилата, прор. Захарія.	6.26	16.50
22	9	Ч	Мч. Никифора, препп. Никифора й Генадія.	6.24	16.52
23	10	П	Свщмч. Харлампія, преп. Прохора, кн. Анни. ☸	6.22	16.53
24	11	С	Свщмч. Власія, св. Теодори, ✠ кн. Всеволода	6.21	16.55
25	12	Н	Неділя Блудного Сина. ✠ Св. Алексія, митр. Московського, згадка про чудо влкмч. Феодора Тирона, свт. Милетія, преп. Марії. Гл. 6. Ут. Ев. Лк. зач. 114 (24, 36-53). Лт. Ап. 1 Кор. зач. 135 (6, 12-20). Ев. Лк. зач. 79 (15, 11-32).	6.19	16.57
26	13	П	Преп. Мартиніяна, св. Євлогія, преп. Симеона, преп. Фотинії.	6.17	16.58
27	14	В	✠ Св. рівноап. Кирила уч. Слов., кн. Михаїла Черниг. і бояр. його Феодора, преп. Авксентія.	6.14	17.00
28	15	С	Ап. Онисима, преп. Пафнутія й дочки його Євфросинії.	6.12	17.02
29	16	Ч	Препп. Памфила, Павла, Порфирія.	6.10	17.02

НАДІЙМОСЯ.

Мороз понищив квіти
Та вроду їх ясну —
Нам треба не жаліти,
А думать про весну.
Нам треба йти до цілі,
Що сяє в долині,
У власні вірить сили,
В ясніші, кращі дні;
Робить все в ім'я Боже —
І нам в цей тяжкий час,
Бог завжди допоможе
І не покине нас.

В лютому згадуємо такі історичні події:
9.ІІ. 1918. в Бересті підписали осередні держави мир з Україною. — 14.ІІ. 1897. помер письменник П. Куліш. — 12.ІІ. 1939. Перші соймові вибори і велика виборча перемога в Карпатській Україні. — 20.ІІ. 1054. помер у Києві князь Ярослав Мудрий. — 27.ІІ. 1664. смерть козацького полковника Івана Богуна. — 27.ІІ. 1918. рушили УСР. з австрійцями й німцями в похід.

В лютому дня прибуває на 1 г. 30 мін. Пересічна довгота дня 10 г. 30 мін.

ЗАПИСКИ

ВІДМІНИ МІСЯЦЯ

● Нів.	д. 8 г. 7.45
☾ Пер. чв.	" 16 " 12.55
☾ Повня	" 23 " 19.33

Місяць у відзем. дня 11, г. 2, а в доземлі д. 23, г. 22,

Яка має бути погода в лютому: На початку місяця мороз і погода, потім змінна й сніг, по 16-тім знов погода устійниться. Під кінець місяця сніги та завірюха.

Ніхто більшої любови не має над ту, як хто власне життя поклав би за друзів своїх.

(Єв. Св. Іоана, 15, 13).

БЕРЕЗЕНЬ

має 31 день

Стиль		Дні	С В Я Т А	Сонце	
н.	ст.			Схід	Захід
1	17	П	Лютий. Влкм. Феодора	6.09	17.03
2	18	С	Св. Льва папи, преп. Феодосія, Романа. Поминальниця.	6.07	17.05
3	19	Н	Нед. Мясоп. Св. ап. 70. Архипа, Филимона й св. Анфії. Гл. 7. Ут. Ев. Ін. зач. 63 (20, 1-10). Лт. Ап. 1 Кор. зач. 140 (8, 8-9, 2). Ев. Мф. зач. 106 (25, 31-46).	6.05	17.07
4	20	П	Свт. еп. Льва, препп. Агафона, Корнилія	6.02	17.08
5	21	В	Прп. Тимофея, св. Євстафія	6.00	17.10
6	22	С	Обрітіння мощів мчч. що почили в Євгенієвих воротах, преп. Афанасія	5.57	17.12
7	23	Ч	Єп. Полікарпа, преп. Александра	5.56	17.15
8	24	П	1 і 2 найд. голови Іоана Христителя	5.54	17.17
9	25	С	Св. Тарасія арх. Царгр	5.52	17.19
10	26	Н	Нед. Сироп. Преп. Порфирія, свмч. Севастіяна. (Гл. 8 Ут. Ев. Ін. зач. 64 (20, 11-18). Лт. Ап. Римл. зач. 112 13, 11-14, 4). Ев. Мф. зач. 17 6, 14-21). Заговини на Великий Піст.	5.49	17.20
11	27	П	Св. Прокопія, Преп. Тита.	5.47	17.22
12	28	В	Преп. жон Марини й Кири, преп. Василія іспов.	5.45	17.24
13	29	С	Препп. Касіяна, Іоана	5.43	17.25
14	1	Ч	Березень Преп. Євдокії, свмч. Антоніни, свмчч. Маркела й Антонія	5.41	17.27
15	2	П	Препп. Сави й Варсонофія, свщмч. Феодота	5.39	17.28
16	3	С	Св. Зенона, свщмч. Євтропія	5.36	17.30
17	4	Н	Нед. 1 Вел. Посту або Православія. Преп. Герасима, Іулянії Гл. 1. Ут. Ев. Ін. зач. 65 (20, 19-31). Лт. Ап. Евр. зач. 329 (11, 26-28, 32-40, 12, 2). Ев. Ін. зач. 5 (1, 43-51).	5.34	17.32
18	5	П	Свмчч. Конона, Марка	5.32	17.33
19	6	В	42 муч. в Аморії	5.30	17.35
20	7	С	Єпп. Єфрема, Павла й Василя	5.28	17.36
21	8	Ч	Препп. Феофілакта, Дометія	5.26	17.38
22	9	П	✠ Свв. 40 мучеників Севастійських	6.23	17.40
23	10	С	Субота 2 Вел. П., Поминовення спочилих. Мчч. Кодрата, Кипріяна, Никифора. ☹	5.21	17.41
24	11	Н	Нед. 2 Вел. Посту або св. Григорія Палами. Свт. Софронія гл. 2. Ут. Ев. Ін. зач. 66 (21, 1-14). Лт. Ап. Евр. зач. 304 (1, 10-2, 3) і зач. 318 (7, 26-8, 2). Ев. Мр. зач. 7 (2, 1-12) і Ін. зач. 36 (10, 9-16).	5.19	17.43
25	12	П	Преп. Феофана ісп., свв. Григорія, Симеона	5.17	17.44
26	13	В	Св. Никифора, свмч. Христини	5.15	17.46
27	14	С	Преп. Венедикта, св. благ. кн. Ростислава	5.12	17.47
28	15	Ч	Свмчч. Агапія, Олександра, Діонісія	5.10	17.49
29	16	П	Свмчч. Савина, Юліяна, Трофима.	5.08	17.51
30	17	С	Суб. 2 Вел. Посту, Поминовення спочилих, преп. Алексія чол. Божого.	5.06	17.52
31	18	Н	Нед. 3 Вел. Посту, Хрестопоклонна, Свт. Кирила арх., мч. Трофима, св. Александри. Гл. 3. Ут. Ев. Ін. зач. 67 (21, 15-25). Лт. Ап. Евр. зач. 311 (4, 14-5, 1-6). Ев. Мр. зач. 37 (8, 34-9, 1).	5.04	17.54

Березень

Як сонце сміється! Шуму-
ють потоки,
Станув сніг і чорніють поля,
Добрий Боже, яка ж синьоока
Твоя ненадійна весна!
Проти сонця — як срібло —
калюжі,
Проти сонця тепліють вітри...
Святий Юрій, — веселий
і дужий
Приїде на білім коні.
І Христос, ворогами забитий,
Посміхнеться у холмським
селі
Де будуть вже срібно сурмити,
Ніби хлопці — сподівані дні.

В березні згадуємо такі історичні події:
3.III 1861 скасували в Україні і в Росії кріпацтво.
— 9.II 1814 народився в Моринцях на Київщині
Тарас Шевченко. — 10.III 1861 помер у Петер-
бурзі Тарас Шевченко. — 11.III 1917 вибухла в
Петербурзі революція. — 15.III 1939. Перше за-
сідання к.-українського союму в Хусті. Прого-
лошення Карпатської України незалежною
державою. Мадярський наступ на К. Україну. —
18.III 1921 більшовики підписали в Ризі мир
з Польщею.

В березні дня прибуває на 1 г. 52 м. — Пере-
сінна довгота дня 12 год.

Страждання зазнаєте в світі, — але будьте від-
важні: Я світ переміг! (Єв. св. Іоана, 16, 33).

ЗАПИСКИ

ВІДМІНИ МІСЯЦЯ

☾	Ост. чв. д.	1 г.	2.35
●	Нів.	" 9 "	2.23
☾	Пер. чв.	" 17 "	3.25
☾	Повня	" 23 "	19.33
☾	Ост. чв.	" 30 "	16.20
Місяць у відземлі дня 9, г. 5, а в доземлі д. 23, г. 10.			

Погода в березні: На
початку погода морозна.
Ок. 10-го зміна, тепліє, від-
лега з дощем. При кінці
тепло, але слотливо: дощ
і сніг.

К В І Т Е Н Ь

має 30 день.

Стиль		Дні	С В Я Т А	Сонце	
н.	ст.			Схід	Захід
1	19	П	Березень. Свмч. Хризанфа і св. Дарії.	5.02	17.55
2	20	В	Препмчч. Іоана, Сергія.	5.00	17.57
3	21	С	Св. Якова ісп., св. Кирила.	4.57	17.58
4	22	Ч	Свщмч. Василя.	4.55	18.00
5	23	П	Препп. Нікона, Лідії.	4.53	18.01
6	24	С	Препп. Захарії і Якова.	4.51	18.03
7	25	Н	Нед. 4 Великого Посту. БЛАГОВІЩЕННЯ ПРЕСВ. БОГОРОДИЦІ. Гл. 4. Ут. Єв. Лк. зач. 4 (1, 39-49, 56). Лт. Ап. Євр. зач. 314 (6, 13-20) і зач. 306 (2, 11-18). Ев. Мр. зач. 40 (9, 17-31) і Лк. зач. 3 (1, 24-38).	4.49	18.05
8	26	П	Собор Арх. Гавріїла.	4.47	18.06
9	27	В	Мч. Матрони, преп. Павла.	4.44	18.08
10	28	С	Препп. Іларіона й Стефана.	4.42	18.09
11	29	Ч	Свт. Марка, Кирила.	4.40	18.11
12	30	П	Преп. Іоана Ліств.	4.38	18.12
13	31	С	Свщмч. Іпатія еп., свт. Іони.	4.36	18.14
14	1	Н	Квітень. Неділя 5 Велик. Посту. Св. Марії Єгип., преп. Євфемія, Геронтія. Гл. 5. Ут. Єв. Мр. зач. 70 (16, 1-8). Лт. Ап. Євр. зач. 321 (9, 11-14) і Гал. зач. 208 (3, 23-29). Ев. Мр. зач. 47 (10, 32-45) і Лк. зач. 33 (7, 36-50).	4.34	18.15
15	2	П	Препп. Тита, Григорія, свщмч. Полікарпа.	4.32	18.17
16	3	В	Преп. Никити, мч. Феодосії.	4.30	18.19
17	4	С	Преп. Йосифа, свщмч. Никити.	4.28	18.20
18	5	Ч	Свщмч. Феодула, преп. Феодори.	4.26	18.22
19	6	П	Св. Евтихія, св. Мефодія учит. Слов.	4.24	18.23
20	7	С	Лазар. Субота. Свт. Георгія, преп. Даниїла, свщмч. Акиліни.	4.22	18.25
21	8	Н	6. Вербна Нед. ВХІД ГОСПОДНІЙ В ЄРУ- САЛИМ. Свт. Ніфонта, св. ап. Іродіона. Ут. Єв. Мв. зач. 83 (21, 1-11, 15-17). Лт. Ап. Филип. зач. 247 (4, 4-9). Ев. Ін. зач. 41 (12, 1-18).	4.20	18.26
22	9	П	Мчч. Евпсихія, Вадима.	4.18	18.28
23	10	В	Мчч. Терентія, Максима.	4.16	18.30
24	11	С	Свщмчч. Антипи, Якова.	4.14	18.31
25	12	Ч	Страст. Четв. Свт. Василя, преп. Афанасії.	4.12	18.33
26	13	П	Велик. П'ятниця. Свщмч. Артемона.	4.10	18.34
27	14	С	Велик. Субота. Свт. Мартина, мчч. Антонія, Іоана й Євстафія.	4.08	18.36
28	15	Н	ВЕЛИКДЕНЬ. Воскресення Христове. Свв. ап. Аристарха, Пуда і Трофима, мчч. Анастасії і Василіси. Лт. Ап. Діян. зач. 1 (1, 1-8). Ев. Ін. зач. 1 (1, 1-17). На веч. Ев. Ін. зач. 65 (20, 19-25).	4.06	18.37
29	16	П	Світл. Понеділок. Мчч. Агапії, Хіонії й Ірини, свмч. Михаїла.	4.05	18.39
30	17	В	Світл. Вівторок. Свмчч. Симеона, Адріана, Ананії.	4.03	18.40

ВЕСНОЮ.

Вернулися гуси...
Тужливо і гостро
Прорізають простір
На північ далеку в імлі...
Ще море широке,
Ще гори високі,
Та крила ще дужі, прудкі.
Вже скоро осядуть
В тій рідній країні,
Де Прип'ять,
Дністер і Дніпро,
Де степу безкраї
Трав хвилі зелені
І грізне Бескиду ребро.

Кость.

В квітні згадуємо такі історичні події:
7.IV. 1917. утворилася в Києві Українська Центральна Рада. 19.IV. 1917. Всеукраїнський Конгрес визнав Центральну Раду найвищою владою України. 26.IV. 1622. помер у Києві гетьман Петро Конашевич Сагайдачний. 25.IV. 1913. помер письменник Мих. Коцюбинський. 29.IV. 1918. Павло Скоропадський став гетьманом України. 29.IV. 1918. Фльота на Чорному Морі підняла українські прапори.

В квітні дня прибуває на 1 г. 44 мін. — Пересічна довгота дня 13 г. 30 мін.

ЗАПИСКИ

ВІДМІНИ МІСЯЦЯ

☉ Нів	д. 7	г. 20.18
☾ Пер. чв.	" 15	" 13.46
☾ Повня	" 22	" 4.37
☾ Ост. чв.	" 29	" 16.20

Місяць у відземлі дня 5, г. 9, а в доземлі д. 20, г. 19.

Яка має бути погода в квітні: Цілий місяць погода змінлива, тепло то холодно, часто дощ. Останній тиждень погідний і теплий.

Й не лякайтесь тих, що тіло вбивають, а душі вбить не можуть; але бійтеся більше того, хто може і душу, і тіло (вам) занепастити в геєнні...

(Єв. Св. Матв., 10, 28).

Т Р А В Е Н ь

має 31 день

Стиль		Дні	С В Я Т А	Сонце	
н.	ст.			схід	захід
1	18	С	Квітень. Преп. Іоана, св. Косми.	4.01	18.42
2	19	Ч	Преп. Іоана Ветхопечерського	3.59	18.43
3	20	П	Преп. Феодора	3.58	18.45
4	21	С	Свщмч. Януарія, Євтихія	3.56	18.46
5	22	Н	Нед. Фомина, єп. Феодора, ап. Луки Ут. Ев. Мф. зач. 116 (28, 16-20). Лт. Ап. Діян. зач. 14 (5, 12-20). Ев. Ін. зач. 65 (20, 19-31).	3.54	18.48
6	23	П	✠ Вмч. Юрія, мч. Александри, мч. Анатолія Ут. Ев. Лк. зач. 63 (12, 2-12). Лт. Ап. Діян. зач. 29 (12, 1-11) і Рим. зач. 113 (14, 6-9). Ев. Ін. зач. 52 (15, 17-27. 16, 1-2) і Ін. зач. 15 (5, 17-24).	3.52	18.49
7	24	В	Мч. Сави	3.51	18.51
8	25	С	✠ Ев. Марка, преп. Сильвестра	3.49	18.52
9	26	Ч	Свмч. Василя, преп. Іоаникія	3.47	18.54
10	27	П	Свмч. Симеона ср. Госп., преп. Стефана	3.46	18.55
11	28	С	Мч. Максима, свт. Кирила, єп. Турівського	3.44	18.57
12	29	Н	Нед. 3, Жон мироносиць, свв. 9 муч. у Кизиці Ут. Ев. Мр. зач. 71 (16, 9-20). Лт. Ап. Діян. зач. 16 (6, 1-7). Ев. Мр. зач. 69-70 (15, 43-47, 16, 1-8).	3.43	18.58
13	30	П	✠ Ап. Якова, мч. Максима	3.41	19.00
14	1	В	Травень. Преп. Єремії	3.40	19.01
15	2	С	✠ Свв. кн. Бориса і Гліба	3.38	19.03
16	3	Ч	✠ Преп. Феодосія печ., мч. Тимофея	3.37	19.04
17	4	П	Препмч. Пелагії, препп. Нікифора, Кирила	3.36	19.05
18	5	С	Влм. Ірини, преп. Адріана	3.34	19.06
19	6	Н	Нед. 4. Розслабленого. Преп. Іова Почаїв. Ут. Ев. Лк. зач. 112 (24, 1-12). Лт. Ап. Діян. зач. 23 (9, 32-42) і Преп. Гал. зач. 213 5, 26-6, 2). Ев. Ін. зач. 14 (5, 1-15) і Мф. зач. 43 (11, 27-30).	3.33	19.08
20	7	П	Явл. знаку Ч. Хр., св. Пахомія, Фаддея, Ісидора	3.32	19.09
21	8	В	✠ Св. ап. Іоана Богослова Ут. Ев. Ін. зач. 67 (21, 15-25). Лт. Ап. 1 Ін. зач. 68 (1, 1-7). Ев. Ін. зач. 61 (19, 25-27, 21, 24-25).	3.31	19.11
22	9	С	Перенес. мощ. св. Ніколая чудотв. Переполювання Ут. Ев. Ін. зач. 35 (10, 1-9). Лт. Ап. Евр. зач. 335 (13, 17-21). Ев. Лк. зач. 24 (6, 17-33) і Преп. Ап. Діян. зач. 34 (14, 6-14). Ев. Ін. зач. 26 (7, 1-13).	3.30	19.13
23	10	Ч	Ап. Симеона Зилота	3.28	19.14
24	11	П	Свмч. Мокія, св. учит. сл. Мефодія й Конст.	3.27	19.15
25	12	С	Свт. Єпіфанія	3.26	19.16
26	13	Н	Нед. 5, Самарянки, мч. Глікерії Ут. Ев. Ін. зач. 63 (20, 1-10). Лт. Ап. Діян. зач. 28 (11, 19-26. 29, 30). Ев. Ін. зач. 12 (4, 5-42).	3.25	19.17
27	14	П	Мчч. Ісидора, Максима	3.24	19.18
28	15	В	Преп. Пахомія Великого	3.23	19.19
29	16	С	Преп. Феодора Освящ.	3.22	19.21
30	17	Ч	Св. ап. Андроніка, Преп. Євфросинії	3.22	19.22
31	18	П	Мч. Феодога, свв. Матрони, Юлії	3.21	19.23

В дитинстві ще.

В дитинстві ще... давно, да-
вно колись
Я вибіг з хати в день майо-
вий...

Шумів травою степ шовковий,
Сміявся день, пісні лились...
Весь Божий світ сміявся,
радів...

Раділо сонце, ниви, луки...
І я не виніс щастя-муки,
І задзвеніли в серці звуки,
І розітнувся мій перший
спів...

О. Олесь.

В травні згадуємо такі історичні події:
9.V 1920 засновано Товариство „Просвіта“ в Уж-
городі. — 14.V 1648 переміг Богдан Хмельниць-
кий польське військо під Жовтими Водами. —
26.V 1648 перемога Хмельницького під Корсу-
нем. — 22.V 1861 похоронили Тараса Шевченка
над Дніпром біля Канева. — 25.V 1926 згинув у
Парижі з рук жида Шварцбарта Симон Пет-
люра. 28.V 1916 помер Іван Франко.

В травні дня прибуває на 1 г. 22 м. — Пере-
січна довгота дня 15 г. 20 м.

ЗАПИСКИ

ВІДМІНИ МІСЯЦЯ

● Нів. дня 7 г. 12.17
☾ Пер. чв. „ 14 „ 20.51
☼ Повня „ 21 „ 13.33
☾ Ост. чв. „ 29 „ 0.40
Місяць у відзем. дня 2,
г. 23 і д. 30, г. 17, а в
доземлі д. 18, г. 19.

Яка має бути погода в
травні: Початок місяця хо-
лодний, хмарно, вітри, по-
года змінлива. Коло 20-го
погода устійнюється. Кі-
нець місяця по гідний і ду-
же теплий..

Тим, що витривалістю в добрім ділі шукають слави,
і чести, і нетління, — життя вічне.

(Лист св. ап. Павла до Римл. 2, 7).

ЧЕРВЕНЬ

має 30 день.

Стиль		Дні	С В Я Т А	Сонце	
н.	ст.			Схід	Захід
1	19	С	Травень. Свщмч. Патрікія, препп. Сергія, Корнилія.	3.20	19.24
2	20	Н	Нед. 6, Сліпого. Мчч. Фалалея, Александра. Ут. Ев. Ін. зач. 64 (20, 11-18). Лт. Ап. Діян. зач. 33 (16, 16-34). Ев. Ін. зач. 34 (9, 1-38.)	3.19	19.25
3	21	П	Свв. рівноап. Константина й Олени.	3.19	19.26
4	22	В	Мч. Василиск, мч. Софії.	3.18	19.27
5	23	С	Препп. Михайла, Єфросинії.	3.17	19.28
6	24	Ч	ВОЗНЕСЕННЯ ГОСПОДНЄ. Преп. Симеона, мч. Сусани. Ут. Ев. Мр. зач. 71 (16, 9-20). Лт. Ап. Діян. зач. 1 (1, 1-12). Ев. Лк. зач. 114 (24, 37-53).	3.17	19.28
7	25	П	З. відн. голови св. Іоана. Свщмч. Ферапонта.	3.16	19.29
8	26	С	Ап. Карпа, мчч. Аверкія й Олени.	3.16	19.30
9	27	Н	Нед. 7. Свв. Отців І Соб. Свщмч. Ферапонта, мч. Феодори. Ут. Ев. Ін. зач. 66 (21, 1-14). Лт. Ап. Діян. зач. 44 (20, 16-18, 28-36). Ев. Ін. зач. 56 (17, 1-13).	3.15	19.31
10	28	П	Свт. Никити, Захарії.	3.15	19.32
11	29	В	Мчч. Феодосії, Христини.	3.14	19.32
12	30	С	Преп. Ісаакія.	3.14	19.33
13	31	Ч	Ап. Ермії, мч. Євсевія.	3.14	19.34
14	1	П	Червень. Мч. Юстина.	3.14	19.35
15	2	С	Зауп. Субота. Св. Никифора, влмч. Іоана.	3.14	19.35
16	3	Н	Зелені Свята, або СВ. ТРОЙЦЯ. Мчч. Лукіана, Лукилліана. Ут. Ев. Ін. зач. 65 (20, 19-23). Лт. Ап. Діян. зач. 3 (2, 1-11). Ев. Ін. зач. 27 (7, 37-52, 8, 12).	3.14	19.35
17	4	П	СВ. ДУХА. Свт. Митрофана. Лт. Ап. Ефес. зач. 229 (5, 9-16). Ев. Мф. зач. 75 (18, 10-20).	3.14	19.36
18	5	В	Єп. Дорофея.	3.14	19.36
19	6	С	Препп. Висаріона, Іларіона.	3.14	19.36
20	7	Ч	Свщмч. Феодота, свщмчч. Кириакії, Марії.	3.14	19.36
21	8	П	Влмч. Феодора Стратил.	3.14	19.37
22	9	С	Свмч. Теклі, св. Кирила.	3.15	19.37
23	10	Н	Нед. 1 по Сош., Всіх Святих. Свщмч. Тимофея. Гл. 8. Ут. Ев. Мф. зач. 116 (28, 16-20). Лт. Ап. Евр. зач. 330 (11, 53-12, 1-2). Ев. Мф. зач. 38 и 79 (10, 32, 33, 37-38, 19, 27-30).	3.15	19.37
24	11	П	✠ Св. Ап. Варфоломея.	3.15	19.37
25	12	В	✠ Преп. Онуфрія Велик. Відпуст в Яблочині	3.15	19.37
26	13	С	Мчч. Акилини, Трифілія.	3.16	19.37
27	14	Ч	Бл. кн. Мстислава (Георгія), преп. Уліти.	3.16	19.37
28	15	П	Св. пр. Амоса, преп. Ероніма.	3.17	19.37
29	16	С	Свт. Тихона.	3.17	19.37
30	17	Н	Нед. 2 по Сош. Мчч. Мануїла, Ананії. Гл. 1. Ут. Ев. Мр. зач. 70 (16, 1-8). Лт. Ап. Рим. зач. 81 (2, 10-16). Ев. Мф. зач. 9 (4, 18, 23).	3.18	19.37

РАДІСТЬ ЛІТА.

На клумбах свіжі братики:
Блакитні, жовті, білі...
Над ними, мов сніжиночки
Звиваються мотилі.
В саду десь роєм оводи:
Джмелі і мухи... бджоли,—
Гудуть немов розстроєні
Занедбані банджоли...
Живу я тільки ранками.
Чи ж більше треба щастя?—
Квітки і бджоли... Ластівка...—
Чи ж більше треба щастя?..

С. К.

В червні згадуємо такі історичні події:
7.VI. 1843. помер Маркіян Шашкевич. — 8.VI.
1652. переміг гетьман Хмельницький під Бато-
гом.—8.VI. 1919. Українська Галицька Армія по-
чала офензиву під Чортковом. — 23.VI. 1917.
проголосили в Києві І. Універсал У. Ц. Ради.—
29.VI 1938. помер ген. Мирон Тарнавський, нач.
вождь У. Г. А. §

В червні дня прибуває до д. 21 на 19 м., а по
21. убуває на 4 мін. — Пересічна довгота дня
16 г. 15 мін.

ЗАПИСКИ

ВІДМІНИ МІСЯЦЯ

☉ Нів	дня 6 г.	1.05
☾ Пер. чв.	" 13 "	1.59
☼ Повня	" 19 "	23.20
☾ Ост. чв.	" 27 "	11.29

Місяць у доземлі дня 14,
г. 15, а відземлі д. 27, г. 11.

Яка має бути погода
в червні: На початку мі-
сяця хмарно й дощево, по-
тім прояснюється при змін-
ливій погоді. Від 19-го
погідно, дуже тепло аж
до спеки.

Тож благаю вас, братя, ім'ям Господа нашого Ісуса
Христа, щоб ви всі говорили те саме, і щоб не було
поміж вами незгоди, але щоб були ви поєднані в однім
розумінні та в думці одній.

(І лист Св. Ап. Павла до Кор. 1, 10).

Л И П Е Н ь

має 31 день

Стиль		Дні	С В Я Т А	Сонце	
н.	ст			схід	захід
1	18	П	Червень. Мучч. Леонтія, Іпатія, мч. Феодула	3.18	19.36
2	19	В	Св. ап. Юди, мч. Зосима	3.19	19.36
3	20	С	Свщм. Методія, св. Левкія	3.20	19.36
4	21	Ч	Мч. Юліяна, свщм. Терентія	3.21	19.35
5	22	П	Свщмч. Евсевія, мчч. Галактіона й Юліанії	3.21	19.35
6	23	С	Мч. Агрипіни, св. Артемія	3.22	19.34
7	24	Н	Нед. 3. Різдво Чесн. і Сл. Пр. Пред. Іоана Христителя. Прав. Захарії й Єлисавети Гл. 2. Ут. Єв. Мр. зач. 71 (16, 9-20). Лт. Ап. Рим. зач. 88 (5, 1-10) і Рим. зач. 112 (13, 12-14, 1-4). Єв. Мф. зач. 18 (6, 22-33) і Лк. зач. 1-4 (1, 1-25, 57-68, 76-80).	3.23	19.34
8	25	П	Прмч. Февронії, кн. Петра	3.24	19.33
9	26	В	Прп. Давида, св. Діонісія	3.25	19.33
10	27	С	Прп. Самсона	3.26	19.32
11	28	Ч	Свв. Кира й Іоана, Сергія	3.27	19.32
12	29	П	Свв. ап Петра і Павла Ут. Ев. Ін. зач. 67 (21, 15-25). Лт. Ап. 2 Кор. зач. 193 (11, 22-32, 12, 1-9). Ев. Мф. зач. 67 (16, 13-19). Кінець Петрів. посту.	3.28	19.31
13	30	С	Собор 12 апостолів	3.29	19.31
14	1	Н	Липень. Нед. 4. Св. Косми й Даміяна, прпп. Василия, Ангелини Гл. 3. Ут. Ев. Лк. зач. 112 24, 1-12). Лт. Ап. Рим. зач. 93 (6, 18-23). Ев. Мф. зач. 25 (8, 5-13)	3.30	19.30
15	2	П	✠ Полож. Ризи Пресв. Богородиці у Влахерні (відпуст у Турковичах), свт. Фотія	3.31	19.29
16	3	В	✠ Св. Филипа, св. Анатолія, Мчч. Марка й Мокія	3.32	19.28
17	4	С	Свт. Андрея крит., Марфи	3.33	19.27
18	5	Ч	✠ Прп. Афанасія, прп. Сергія Радонеж.	3.34	19.26
19	6	П	Мч. Марфи, Кирила, Валентина, ✠ Св. кн. Юліанії	3.35	19.25
20	7	С	Прп. Фоми, свмч. Євстафія	3.37	19.24
21	8	Н	Нед. 5. Казанської ікони Б. М., мч. Прокопія Гл. 4. Ут. Ев. Лк. зач. 113 (24, 12-35). Лт. Ап. Рим. зач. 103 (10, 1-10) і Филип. зач. 240 (2, 5-11). Ев. Мф. зач. 28 (8, 28-9, 1) і Лк. зач. 54 (10, 38-43, 11, 27-28).	3.38	19.23
22	9	П	Свщмчч. Панкратія, Кирила	3.39	19.22
23	10	В	✠ Прп. Антонія печ.	3.40	19.21
24	11	С	✠ Блаж. Ольги княг. України, прп. Никодима	3.42	19.19
25	12	Ч	Мчч. Прокла і Іларія	3.43	19.18
26	13	П	✠ Собор арх. Гавриїла, прп. Стефана	3.44	19.17
27	14	С	Прмч. Онисима	3.46	19.15
28	15	Н	Нед. 6. Свв. Отців 6 Всел. Соборів. ✠ Св. князя київ. Володимира (Василія) Гл. 5. Ут. Ев. Лк. зач. 114 (24, 36-53). Лт. Ап. Рим. зач. 110 (12, 6-14) і Евр. зач. 334 (13, 7-16). Ев. Мф. зач. 29 (9, 1-8) і Ін. зач. 56 (17, 1-13).	3.47	19.14
29	16	П	Свщмч. Афиногена, мч. Юлії	3.49	19.13
30	17	В	Мч. Марини, Прп. Іринарха	3.50	19.11
31	18	С	Мчч. Іакинфа, Еміліяна, прп. Леонтія	3.51	19.10

Л и п е н ь

Червоним полум'ям півоній
і троянд,
Крихкою пристрасстю ірисів
ледве-пряних
Пашіло пополудня в квітнику.
А з саду теплий легіт, мов
дыхання,
Доносив мед розквітлих лип,
і липень —
У всій пишноті ніжності,
у всій
Розкоші літа степового —
млосно
Тремтів, як на високій ноті
голос:
Ще мить — і обірветься,
і замре...

Є. Маланюк

(З збірки „Перстень Полікрата“)

В липні згадуємо такі історичні події:
9.VII 1651 битва козаків з польським військом
під Берестечком на Волині. — 10.VII 1709 битва
гетьмана Мазепи і шведів з московським ца-
рем Петром під Полтавою. — 16.VII 1917 про-
голосили в Києві II Універсал. — 16.VII 1919 пе-
рехід У. Г. Армії за Збруч. — 27.VII 1657 помер
у Чигирині гетьман України Богдан Хмель-
ницький. — 28.VII 1015 помер у Києві князь Во-
лодимир Великий.

В липні дня убуває на 1 год. — Пересічна
довгота дня 16 год.

Й спокій Божий, що вищий від усякого розуму,
хай береже серця ваї та ваї думки в Христі Ісусі
(Лист св. ап. Павла до Фил. 4, 7).

З А П И С К И

ВІДМІНИ МІСЯЦЯ.

● Нів. д. 5 г. 11.28
☾ Пер. чв. „ 12 „ 6.35
☾ Повня „ 19 „ 9.55
☾ Ост. чв. „ 27 „ 11.29

Місяць у доземлі дня 9, г.
19. а в відземлі д. 20, г. 5.

Погода в липні: Перший
тиждень місяця дощевий,
потім погода непевна, аж
від 18-го зачнеться гарна
погода і спека.

С Е Р П Е Н ь

має 31 день.

Стиль		Ді	С В Я Т А	Сонце	
н.	ст.			Схід	Захід
1	19	Ч	Липень. Преп. Макрини, св. Романа.	3.52	19.07
2	20	П	✠ Прор. Ілїї, свщмч. Афанасія Бер.	3.54	19.06
3	21	С	Препп. Симеона юрод. й Іоана, св. Елеферія. ☉	3.55	19.04
4	22	Н	Нед. 7. Св. Марії Магд., преп. Корнилія. Гл. 6. Ут. Єв. Ін. зач. 63 (20, 1-10). Лт. Ап. Рим. зач. 116 (15, 1-7) і 1 Кор. зач. 141 (9, 2-12). Єв. Мв. зач. 33 (9, 27-35) і Ін. зач. 64 (20, 11-18).	3.57	19.02
5	23	П	Мчч. Феофила, Трофима, преп. Анни. Чудо Почаєв. Бож. М. 1675 р.	3.58	19.01
6	24	В	✠ Мчч. кн. Бориса і Гліба (у хрищ. — Романа й Давида).	4.00	18.59
7	25	С	✠ Усп. св. Анни, преп. Христофора.	4.01	18.57
8	26	Ч	Свщмч. Ермолая, мч. Параскеви.	4.02	18.56
9	27	П	✠ Св. влкмч. Пантелеймона, преп. Анфиси.	4.04	18.54
10	28	С	Св. апп. Прохора, Никонора, прп. Ірини. ☾	4.06	18.52
11	29	Н	Нед. 8. Мч. Калиника, мчч. Феодотії й Серафими. Гл. 7. Ут. Єв. Ін. зач. 64 (20, 11-18). Лт. Ап. 1 Кор. зач. 124 (1, 10-18). Єв. Мв. зач. 58 (14, 14-22).	4.07	18.50
12	30	П	Свв. ап. Сили, Андроніка.	4.08	18.49
13	31	В	Прав. Евдокима, мч. Іулити.	4.10	18.47
14	1	С	Серпень. Походження Чст. Древ Животворчого Хреста Госп. Св. 7 мч. Макавеїв. Початок Успен. посту. Лт. Ап. Кор. зач. 125 (1, 18-24) і Евр. зач. 330 (11, 33-40). Єв. Ін. зач. 60 (19, 6-11, 13-20, 25-28, 30-35) і Мв. зач. 38 (10, 32-40).	4.11	18.45
15	2	Ч	Перен. мощ. св. Стефана, блаж. Василія.	4.13	18.43
16	3	П	Препп. Ісаакія, Антонія.	4.14	18.41
17	4	С	7 отр. в Еф. Помч. Евдокії, Косми. ☼	4.16	18.39
18	5	Н	Нед. 9. Мч. Евсигнія, св. Нонни. Гл. 8. Ут. Єв. Ін. зач. 65 (20, 19-21). Лт. Ап. 1 Кор. зач. 128 (3, 9-17). Єв. Мв. зач. 59 (14, 22-34).	4.17	18.37
19	6	П	ПРЕОБРАЖ. ГОСПОДНЕ. Св. Феоктиста. Ут. Єв. Лк. зач. 45 (9, 18-37). Лт. Ап. 2 Петр. зач. 65 (1, 10-19). Єв. Мв. зач. 70 (17, 1-9).	4.19	18.35
20	7	В	Препмч. Діонісія Перс., св. Митрофана.	4.20	18.33
21	8	С	Свт. Еміліяна, прпп. Феодора й Касіяна.	4.22	18.31
22	9	Ч	Св. ап. Матвія, мч. Антонія, преп. Макарія.	4.23	18.30
23	10	П	Мч. Лаврентія.	4.25	18.28
24	11	С	Мчч. Евпла, Клавдія, Соссани.	4.26	18.26
25	12	Н	Нед. 10. Мчч. Фотія й Анкити. Гл. 1. Ут. Єв. Ін. зач. 66 (21, 1-14). Лт. Ап. 1 Кор. зач. 131 (4, 9-16). Єв. Мв. зач. 72 (17, 14-23).	4.28	18.25
26	13	П	Преп. Максима, св. Тихона. Црц. Евдокії. ☾	4.29	18.23
27	14	В	Препп. Михея, Феодосія, Акадія.	4.31	18.21
28	15	С	УСПІННЯ ПРЕСВ. БОГОРОДИЦІ. Преп. Макарія. Ут. Єв. Лк. зач. 4 (1, 39-49, 56). Лт. Ап. Филип. зач. 240 (2, 5-11). Єв. Лк. зач. 54 (10, 38-41, 11, 27, 28). Кін. посту.	4.32	18.19
29	16	Ч	Перенес. Нерук. образа Госп. Мч. Діоміда.	4.34	18.17
30	17	П	Мчч. Мирона, Кипріяна.	4.35	18.15
31	18	С	Мчч. Флора й Лавра, Іулянїї.	4.37	18.13

* * *

І сонце, й мед—і плодоносен
Кінець Господніх трудних літ.
І ось нас коронує осінь
Простою ралістю землі.

Бринять потомленії бджоли,
І тиша — майже нежива.
В грезет стерні порожнє поле
Так пишно одягли жнива.
І яблуні, вагітні плодом,
Солодкий простягають дар,
І закривавив пізнім глодом
Гринисті щоки довгий яр.

Е. Маланюк.

(З збірки „Земна Мадонна“).

ЗАПИСКИ

В серпні згадуємо такі історичні події:
2.VIII. 1914. вибухла світова війна — 4.VIII. 1919
згинув полковник Дмитро Вітовський. — 8.VIII.
1834. народився Ю. Федькович. — 9.VIII. 1769.
народився І. Котляревський. — 10.VIII. 1907. по-
мерла письменниця Марко Вовчок. — 15.VIII.
1856. народився Іван Франко. — В днях 14, 15 і
16.VIII. 1649. переміг Хмельницький польське
військо під Зборовом. — 31.VIII. 1919. українські
війська ввійшли до Києва.

ВІДМІНИ МІСЯЦЯ

☉ Нів	д.	3 г.	20.09
☾ Пер. чв.	„	10 „	12.00
☽ Повня	„	17 „	23.02
☾ Ост. чв.	„	26 „	3.33

Місяць у доземлі дня 6
г. 3, а в відземлі дня 21,
г. 22.

В серпні дня убуває 1 г. 40 мін. — Пересічна
довгота дня 14 год.

**Яка має бути погода
в серпні:** З початку місяця
ще погідно, потім змінли-
во, холодно, хмарно й слот-
ливо. По 15 тім погода по-
правляється, гарно й теп-
ло аж до кінця місяця.

Улюблені—не кожному духові віруйте, але випро-
бовуйте духів, чи від Бога вони, бо неправдивих про-
років багато явилось в світ. (I Соб. лист Св. Ап. Іоан. 4, 1).

ВЕРЕСЕНЬ

має 30 день.

Стиль		Дні	С В Я Т А	Сонце	
н.	ст.			схід	захід
1	19	Н	Серпень. Нед. 11. Мчч. Андрея, Тимофея, Агапія й Фекли Гл. 2. Ут. Ев. Ін. зач. 67 (21, 15-25). Лт. Ап. 1 Кор. зач. 141 (9, 2-12). Ев. Мф. зач. 77 (18, 23-35).	4.38	18.09
2	20	П	Пр. Самуїла, мч. Фотини	4.40	18.07
3	21	В	Св. єп. Фадея, прпп. Корнилія й Аврамія	4.41	18.05
4	22	С	Мч. Агафоніка	4.43	18.02
5	23	Ч	Мч. Луппа, Іринія, преп. Арсенія	4.44	18.00
6	24	П	Свщм. Євтихія	4.46	17.58
7	25	С	Свв. ап. Тита, Варфоломея	4.47	17.56
8	26	Н	Нед. 12. Мчч. Адріяна й Наталії Гл. 3. Ут. Ев. Мф. зач. 116 (28, 16-20). Лт. Ап. 1 Кор. зач. 158 (15, 1-11). Ев. Мф. зач. 79 (19, 16-26).	4.49	17.54
9	27	П	Препп. Сави, Пімена	4.50	17.52
10	28	В	Преп. Іова Почаїв., прав. Анни, мч. Діоміда	4.52	17.49
11	29	С	✠ Усієн. гл. св. пр. Іоана, мч. Анастасія Ут. Ев. Мф. зач. 57 (14, 1-18). Лт. Ап. Діян. зач. 33 (13, 25-32). Ев. Мф. зач. 24 (6, 14-30).	4.53	17.47
12	30	Ч	Свт. Олександра, Іоана й Павла	4.55	17.45
13	31	П	Пол. пояса Пресв. Богородиці, свт. Генадія, свщм. Кипріяна	4.56	17.43
14	1	С	Вересень. Преп. Симеона Стлп. Церковне новоліття	4.57	17.41
15	2	Н	Нед. 13. Мчч. Маманта, свт. Іоана Гл. 4. Ут. Ев. Мр. зач. 70 (16, 1-8). Лт. Ап. 1 Кор. 166 (16, 13-24). Ев. Мф. зач. 87 (21, 33-42).	4.59	17.39
16	3	П	Свщм. Анфима, преп. Феоктиста	5.01	17.36
17	4	В	Свщм. Вавила, Мойсея	5.02	17.34
18	5	С	Свв. пр. Захарії й Єлисавети	5.04	17.32
19	6	Ч	Чудо Арх. Михаїла, прп. Архипа, мч. Фекли	5.05	17.30
20	7	П	Мч. Созонта, прпп. Луки, Макарія	5.07	17.28
21	8	С	РІЗДВО ПРЕСВ. БОГОРОДИЦІ. Святкування Холмського Образу Божої Матері. Відпуст у Холмі Ут. Ев. Ак. зач. 4 (1, 39, 49, 56). Лт. Ап. Филип. зач. 240 (2, 5-11). Ев. Лк. зач. 54 (10, 38-42, 11, 27-28).	5.08	17.25
22	9	Н	Нед. 14. Свв. Пр. Іокима й Анни, ✠ свт. Феодосія Черниг. Гл. 5. Ут. Ев. Мр. зач. 71 (16, 9-20). Лт. Ап. Гал. зач. 215 (6, 11-18). Ев. Ін. зач. 9 (3, 13-17).	5.10	17.23
23	10	П	Мчч. Мінодори, Митродори, свт. Петра й Павла	5.11	17.21
24	11	В	Преп. Феодори, мчч. Димитрія, Леонтія	5.13	17.19
25	12	С	Свщм. Автонома, мч. Люаміли	5.14	17.16
26	13	Ч	Свщм. Корнилія, преп. Дорсфея	5.16	17.14
27	14	П	Воздвиження Чесн. і Сл. Хреста Госп., свт. Іоана, мч. Валентина Ут. Ев. Ін. зач. 42 (12, 28-36). Лт. Ап. 1 Кор. зач. 125 (18-24). Ев. Ін. зач. 60 (19, 6-11, 13-20, 25-28, 30-35).	5.17	17.12
28	15	С	Мчч. Никити і Порфирія Лт. Ап. Корин. зач. 125 від полов. (1, 26-29). Ев. Ін. зач. 30 (8, 21-30).	5.19	17.10
29	16	П	Нед. 15. Влкм. Євфимії, мч. Людмили, свт. Кипріяна Гл. 6. Ут. Ев. Лк. зач. 112 (24, 1-12). Лт. Ап. Гал. зач. 203 (2, 16-20) і 2 Кор. зач. 188 (9, 6-11). Ев. Мр. зач. 37 (8, 34-38, 9, 1) і Лк. зач. 17 (5, 1-11).	5.20	17.08
30	17	В	Мчч. Софії, Віри, Надії і Любови, свщм. Мирона	5.21	17.05

* * *

Так тихо тут. Ліс, пагорби,
поля
Та рівний плюскіт скудного
потока.
Внизу — хвиляста, лагідна
земля,
Вгорі — блакить блаженна
і широка.
Загоїлось. Зрослося і проросло
Крізь ринь руїн, крізь зга-
рища і попіл.
І встала радість над розто-
пом злоб,
І материнка розцвіла на гробі.

Евген Маланюк.

(Перстень Полікрата.)

У вересні згадуємо такі історичні події:
2.IX. 1709 помер гетьман Іван Мазепа. — 10.IX
1914 перша битва Українських Січових Стріль-
ців з москалями в Карпатах. — 15.IX 1907 по-
мер драматург Іван Тобілевич (Карпенко Ка-
рий). — 23.IX 1648 Гетьман Хмельницький пе-
реміг польське військо під Пилявцями — 30.IX
1769 вісім козаків узяли в турків місто Хотин.

У вересні дня убуває на 1 г. 40 мін. — Пере-
сінна довгота дня 12 год. 30 м.

ЗАПИСКИ

ВІДМІНИ МІСЯЦЯ

● Нів. д.	" 2 г.	4.15
☾ Пер. чв.	" 8 "	19.32
☾ Повня	" 16 "	14.41
☾ Ост. чв.	" 24 "	17.47

Місяць у доземлі дня 3, год.
6, а в відземлі д. 18, г. 8.

Яка має бути погода в
вересні: На початку міся-
ця хмарно, вітри, дощево, —
потім проясниться, але по-
года ще непевна. Аж по
15-тім настане тепла і ясна
погода.

Бо хто хоче спасти життя своє, той погубить його,
хто ж за Мене життя своє згубить, той знайде його
(Єв. св. Матв. 17, 25).

ЖОВТЕНЬ

має 31 день.

Стиль		Дні	С В Я Т А	Сонце	
н.	ст.			Схід	Захід
1	18	В	Вересень. Свт. Евменія, мч. Аріадни	5.23	17.03
2	19	С	Мчч. Трофима, Саватія	5.25	17.01
3	20	Ч	Вкмч. Евстафія, прмч. Іларіона	5.26	16.59
4	21	П	Св. ап. Кондрата, свщмч. Іпатія	5.28	16.57
5	22	С	Свщм, Фоки, прп. Іони	5.30	16.55
6	23	Н	Нед 16. Зачаття св. Іоана Предтечі, мч. Андрея, мч. Іаїди (Раїси) Гл. Ут. Ев. Лк. зач. 113 (24, 12-35). Лт. Ап. 2 Кор. зач. 194 (11, 31-12. 9). Ев. Лк. зач. 26 (6, 31-36).	5.31	16.52
7	24	П	Св. мч. Теклі, преп. Галактіона	5.33	16.50
8	25	В	Преп. Ефросинії, Сергія, Максима	5.34	16.48
9	26	С	Переставлення св. єв. Іоана Богослова. Мч. Хири Ут. Ев. Ін. зач. 67 (21, 15-25) Лт. Ап. Собор. посл. Ін. зач. 73 (4, 12-19) Ев. Лк. зач. 61 (19, 25-27, 21, 24-25).	5.36	16.46
10	27	Ч	Мч. Калістрата, мч. Акилини	5.37	16.44
11	28	П	Препмч. Харитона, мч. Калиника	5.39	16.42
12	29	С	Препп. Киріака, Феофана, мч. Петронія	5.41	16.40
13	30	Н	Нед 17. Свщм. Григорія, свт. Михаїла, мчч. Марії, Маріамни Гл. 8. Ут. Ев. Лк. зач. 114 (24, 36-53) Лт. Ап. Гал. зач. 200 (1, 11-19) Ев. Лк. зач. 30 (7, 11-16).	5.42	16.38
14	1	П	Жовтень. Покров Пресв. Богородиці, ап. Анаїї, препмч. Михаїла Ут. Ев. Лк. зач. 4 (1, 39-49, 56). Лт. Ап. Евр. зач. 320 (9, 1-7) Ев. Лк. зач. 54 (10, 38-42, 11, 27-28).	5.44	16.36
15	2	В	Свщм. Кипріяна, мч. Юстини	5.45	16.34
16	3	С	Свщм. Діонісія, Елеферія	5.47	16.32
17	4	Ч	Свщм. Ієрофея, прп. Ігнатія	5.48	16.30
18	5	П	Мч. Харитини, препп. Дем'яна, Ієремії й Матфея	5.50	16.28
19	6	С	✠ Св. ап. Фоми, мч. Макарія	5.52	16.26
20	7	Н	Нед 18. Мчч. Сергія і Вакха Гл. 1. Ут. Ев. Ін. зач. 63 (20, 1-10) Лт. Ап. Гал. зач. 203 (2, 16-20) Ев. Лк. зач. 35 (8, 5-15).	5.53	16.24
21	8	П	Препп. Пелагії, Трифона	5.55	16.22
22	9	В	✠ Св. ап. Якова, препп. Андроніка й Афанасії	5.57	16.20
23	10	С	Мч. Евлампія, блаж. Андрея	5.58	16.18
24	11	Ч	Св. ап. Филипа, свт. Феофана	6.00	16.16
25	12	П	Мчч. Прова, Тараха, преп. Тарасія	6.02	16.14
26	13	С	Мч. Карпа, преп. Никити	6.03	16.12
27	14	Н	Нед 19. Св. Отців 7 Всел. Собору, преп. Параскеви, Мч. Назара Гл. 2. Ут. Ев. Ін. зач. 64 (20, 11-18) Лт. Ап. Гал. зач. 215 (6, 11-18) и Евр. зач. 334 (13, 7-16) Ев. Лк. зач. 83 (16, 19-31) и Ін. зач. 56 (17, 1-13).	6.05	16.10
28	15	П	Прмч. Лукіяна, преп. Евфимія	6.06	16.09
29	16	В	Мч. сот. Лонгіна, св. кн. Євпраксії	6.08	16.07
30	17	С	Прмч. Андрея, преп. Осії.	6.10	16.05
31	18	Ч	✠ Св. ап. Луки, преп. Іосифа	6.11	16.03

* * *

А осінь глуха і зимна
Стіною туману йшла, —
Лиш епоха пекуча і димна
Ще дзичала крізь ню, як
стріла;

Розтремтілі простори гойда-
лись

І хились крокам у такт,
І летіла горбата далеч
Від хреста — і — до хреста —
Там, де Захід зіяв, як брама,
До відвічних прабатьківщин.
Над непімщеними ж полями
Ще гримів наш залізний чин.

Е. Маланюк

(З збірки „Земна Мадонна“).

В жовтні згадуємо такі історичні події:

8.X 1938 Карпатська Україна стала автономною
вою. 9.X 1655 Хмельницький переміг поль-
ське військо під Городком коло Львова. —
19.X 1918 Українська Національна Рада у Льво-
ві проголосила на західних українських землях
Українську Державу.

У жовтні дня убуває на 1 год. 48 мін. Пере-
січна довгота дня 10 г. 40 мін.

ЗАПИСКИ

ВІДМІНИ МІСЯЦЯ.

Нів.	д	1 г.	12.41
Пер. ч.	„	8 „	6.28
Повня	„	16 „	8.15
Ост. чв.	„	24 „	6.04
Нів.	„	30 „	22.03
Місяць у доземкі дня			
30, год. 6, а в відземлі			
д. 15 г. 10.			

Яка має бути погода в
жовтні: Перша половина
місяця хмарна та мрячна,
дощі й вітри, — в другій
половині випогодиться, але
при кінці місяця знов хмар-
но й дощево.

На муки тоді видаватимуть вас й убиватимуть
вас... а хто витерпить аж до кінця — той буде спа-
сений (Єв. Матв. 24, 9-13).

Л И С Т О П А Д

має 30 день.

Стиль		Дні	С В Я Т А	Сонце	
н.	ст.			Схід	Зхід
1	19	П	Жовтень. Прор Іоїля, св. Филипа. Вкмч. Артемія, преп. Матрони. Димитрев. Помин. Субота.	6.13	16.02
2	20	С		6.15	16.00
3	21	Н	Нед. 20 по Сош. Преп. Іларіона Великого. Гл. 3. Ут. Єв. Ін. зач. 65 (20, 19-31) Лт. Ап. Гал. зач. 200 (1, 11-19). Єв. Лк. зач. 38 (8, 26-39).	6.16	15.58
4	22	П	Св. Аверкія єп., Єлисавети, Гликерії.	6.18	15.57
5	23	В	Св. ап. Іакова, свт. Ігнатія.	6.20	15.55
6	24	С	Мч. Арефи, патр. Афанасія.	6.21	15.53
7	25	Ч	Мчч. Маркіяна, Анастасія, св. Тавифи.	6.23	15.52
8	26	П	Вмч. Димитрія	6.25	15.50
9	27	С	Мч. Нестора, св. Прокли.	6.26	15.49
10	28	Н	Нед. 21. ✠ Преп Іова Почаїв., преп. Стефана, вкмч. Параскеви. Гл. 4. Ут. Єв. Ін. зач. 66 (21, 1-14). Лт. Ап. Еал. зач. 203 (2, 16-20) і Гал. зач. 213 (5, 26-6, 2). Єв. Лк. зач. 39 (8, 41-56) і Лк. зач. 24 (6, 17-23).	6.28	15.47
11	29	П	Препмч. Анастасії, мчч. Кирила, Мини.	6.30	15.46
12	30	В	Свщмч. Зиновія й сестри його Зиновії, мч. Але- ксандра.	6.31	15.45
13	31	С	Свв. ап. Стахія, Наркиса. преп. Маври.	6.33	15.43
14	1	Ч	Листопад. Св. безср. Косми й Дам'яна. Мчч. Кипріяна й Іулянії.	6.35	15.42
15	2	П	Мч. Акиндина, мчч. Киріаки, Домники, Домни.	6.36	15.40
16	3	С	Мчч. Айфала, Іосифа, Феодоти. ☼	6.38	15.39
17	4	Н	Нед. 22. Преп Іоаникія, мч. Никандра. Гл. 5. Ут. Єв. Ін. зач. 67 (21, 15-25). Лт. Ап. Гал. зач. 215 (6, 11-18). Єв. Лк. зач. 53 (10, 25-37).	6.40	15.38
18	5	П	Мч. Галактіона і мч. Епистими.	6.41	15.37
19	6	В	Св. Павла єп., мч. Клавдії.	6.43	15.36
20	7	С	Мч. Іерона, преп. Лазаря.	6.44	15.35
21	8	Ч	Собор св. Михаїла Архистр. Преп. Марфи. Ут. Єв. Мө. зач. 52 (13, 24-30, 36-43). Лт. Ап. Евр. зач. 305 (2, 2-10). Єв. Лк. зач. 51 (10, 16-21).	6.46	15.34
22	9	П	Мчч. Онисифора й Порфирія, преп. Матрони. ☾	6.47	15.33
23	10	С	Св. ап. Ераста, мч. Ореста.	6.49	15.32
24	11	Н	Нед. 23. Вмч. Міни, мч. Віктора. Гл. 6. Ут. Єв. Мв. зач. 116 (28, 16-20). Лт. Ап. Ефес. зач. 220 (2, 4-10).	6.50	15.31
25	12	П	Свт. Іоана, мч. Сави.	6.52	15.30
26	13	В	Свт. Іоана Золотоуст., мчч. Антонина, Манефи.	6.53	15.29
27	14	С	Св. ап. Фидипа, свт. Григорія, црц. Феодори. Заговіни на Різдв. піст.	6.55	15.28
28	15	Ч	Мчч. Гурія, Самона Початок посту.	6.56	15.27
29	16	П	Св. ап. єв. Матфея, преп. Сергія. ●	6.58	15.27
30	17	С	Свт. Григорія Новокек., св. Генадія.	6.59	15.26

Листопад.

Хмарно. Тяжко. Так давно
вже сонце
Гріло землю, тішило звірину, —
Так давно курликали під
небом
Батальйони журавлині!..
Зникло все, — і ось в степу
морози:
Перший лід заблис на лузі,
Перший раз затрималися
води
в тузі.

Пізня осінь. Незабаром
фуга, —
Вбогий степ покриється
снігами.
Побіліють балки, перелоги
І криваво зійде сонце рано.

В листопаді згадуємо такі історичні події: 1.XI. 1918. українці перейняли владу у Львові і в усій Сх. Галичині. — 20.XI. 1917. проголосили в Києві III. Універсал про самостійну Українську Державу. — 21.XI. 1921. під Базаром на Волині розстріляно 359 українських козаків.

В листопаді дня убуває на 1 г. 30 мін. — Пересічна довгота дня 8 год. 30 мін.

ЗАПИСКИ

ВІДМІНИ МІСЯЦЯ

☾	Пер. чв.	д.	6 г.	21.08
☾	Повня	"	15 "	2.23
☾	Ост. чв.	"	22 "	16.36
☾	Нів	"	29 "	8.42
Місяць у відземлі дня 11, г. 16, а в доземлі дня 27, год. 12.				

Яка має бути погода в листопаді: На початку місяця холодно, дощ і сніг. По 15-тім ще ходніше, але погідно, приморозки. Під кінець місяця змінливо, сніг.

Як хто скаже: «Я Бога люблю», та ненавидить брата свого, той неправдомовець. Бо хто не любить брата свого, якого він бачив, як може він Бога любити, Якого не бачив?
(1 Соб. лист Св. Ап. Іоан. 4, 20).

ГРУДЕНЬ

має 31 день

Сива коф

Горить св

раба св

21

Стиль		Дні	С В Я Т А	Сонце	
н.	ст.			Схід	Захід
1	18	Н	Листопад. Нед. 24 по Сош. Мчч. Платона, Романа, Закхей. Гл. 7. Ут. Ев. Мр. зач. 70 (10, 1 - 8). Лт. Ап. Ефес. зач. 221 (2, 14-22). Ев. Лк. зач. 71 (13, 10-17). Пр. Авдія, мч. Варлаама	7.00	15.25
2	19	П	Преп. Григорія, мч. Прокла, мчч. Теклі й Анни	7.02	15.25
3	20	В	ВВЕДЕННЯ ПР. БОГОРОДИЦІ. Благв. кн. Ярополка. Ут. Ев. Лк. зач. 4 (1, 39-49, 56). Лт. Ап. Евр. зач. 320 (9, 1-7). Ев. Лк. зач. 54 (10, 38-42, 11, 27-28).	7.03	15.24
4	21	С	ВВЕДЕННЯ ПР. БОГОРОДИЦІ. Благв. кн. Ярополка. Ут. Ев. Лк. зач. 4 (1, 39-49, 56). Лт. Ап. Евр. зач. 320 (9, 1-7). Ев. Лк. зач. 54 (10, 38-42, 11, 27-28).	7.04	15.24
5	22	Ч	Св. ап. Филимона, мч. Прокопія	7.05	15.23
6	23	П	Свт. Амфілохія і Григорія	7.07	15.23
7	24	С	Вмч. Катерини, мч. Августи, мч. Порфирія	7.08	15.23
8	25	Н	Нед. 25. Свщм. Климента папи, свщм. Петра Гл. 8. Ут. Ев. Мр. зач. 71 (16, 9-20). Лт. Ап. Ефес. зач. 224 (4, 1-6). Ев. Лк. зач. 93 (18, 35-43).	7.09	15.23
9	26	П	Прп. Аліпія Ст., преп. Іакова	7.10	15.22
10	27	В	Вкмч. Іакова, преп. Паладія	7.11	15.22
11	28	С	Прпмч. Стефана, мч. Анни	7.12	15.22
12	29	Ч	Мчч. Парамона, Філуменя	7.13	15.22
13	30	П	Св. ап. Андрея перевозв.	7.14	15.22
14	1	С	Грудень. Пр. Наума, прав. Филарета	7.15	15.22
15	2	Н	Нед. 26. Пр. Авакума. Гл. 1. Ут. Ев. Лк. зач. 112 (24, 1-12). Лт. Ап. Кол. вач. 258 (3, 12-16). Ев. Лк. зач. 91 (18, 18-27).	7.16	15.23
16	3	П	Пр. Софонії, преп. Теодула	7.17	15.23
17	4	В	Вкмч. Варвари, свт. Іоана, мч. Христофора.	7.17	15.23
18	5	С	Преп. Сави Освящ., мч. Аверкія	7.18	15.23
19	6	Ч	Святителя Миколая Чудотворця. Ут. Ев. Ін. зач. 36 (10, 9-16). Лт. Ап. Евр. зач. 335 (13, 17-21). Ев. Лк. зач. 24 (6, 17-23).	7.18	15.24
20	7	П	Свт. Амвросія єп., преп. Григорія	7.19	15.24
21	8	С	Преп. Патапія, мч. Анфиси	7.12	15.24
22	9	Н	Нед. 27. Зачаття Пресв. Богородиці. Прор. Анни, преп. Кирила. Гл. 2. Ут. Ев. Лк. зач. 113 (24, 12-35). Лт. Ап. 1 Тим. зач. 280 (1, 15-17). Ев. Лк. зач. 93 (18, 15-43).	7.20	15.25
23	10	П	Мчч. Міни, Єрмогена.	7.21	15.25
24	11	В	Преп. Данила стовпн., мч. Терентія.	7.21	15.26
25	12	С	Св. Спиридона, преп. Анфи	7.22	15.27
26	13	Ч	Мчч. Евстратія, Євгенія, мч. Лукії	7.22	15.27
27	14	П	Мчч. Фирса, Левкія і Каллиніка	7.22	15.28
28	15	С	Свмч. Елевферія і Анфії	7.22	15.29
29	16	Н	Нед. 28. Свв. Праотців. Преп. Аггея, св. Феоданії. Гл. 3. Ут. Ев. Лк. зач. 114 (24, 36-53). Лт. Ап. Кол. зач. 257 (3, 4-11). Ев. Лк. зач. 76 (14, 16-24).	7.23	15.30
30	17	П	Пр. Данила, Ананії, мч. Никити	7.23	15.31
31	18	В	Мч. Севастіяна, мч. Зої, св. Софії	7.23	15.32

ПЕРШІ МОРОЗИ.

Ну, і як не втікти тепер
з дому?

А мама все кажуть— «сиди».
На тонкому прозорому льоді
Вибивають підкови сліди.

А навколо — сніги постели-
лись.

Скаче заєць— смішний і ма-
лий...

Скільки щастя і скільки є
сили

У прозорій надбужній зимі!

В грудні згадуємо такі історичні по-
дії: 4.XII. 1803. помер останній кошовий Січі
Петро Кальнишевський, засланий москалями
над Біле Озеро.—8.XII. 1868. основано у Льво-
ві Товариство „Просвіта“. — 25.XII. 1917. поча-
лася перша українсько-більшовицька війна.—
27.XII. 1918. перший похід У. Г. Армії на Львів.

В грудні дня убуває на 28 мін. — Пересічна
довгота дня 8 год.

Ніхто двом панам служити не може — бо або він
одного зненавидить, а другого буде любити, або буде
держатись одного, а другого знехтує. Не можете Богу
служити й мамоні. (Єв. Св. Матв. 6, 24).

ЗАПИСКИ

1 21 18
15 18
22 1 8 15 22 29
5 17

ВІДМІНИ МІСЯЦЯ

Пер. чв.	д.	6	г.	16.01
Повня	„	14	„	19.39
Ост. чв.	„	22	„	1.45
Нів	„	28	„	20.36

Місяць у відземлі дня 8,
г. 8, а в доземлі дня 26,
г. 6.

Яка має бути погода
в грудні: 3 початком мі-
сяця великі сніги, к. 14-го
випогоджується, мороз. Під
кінець місяця хмарно і знов
сніги.

О. Протопресвітер ІОАН ЛЕВЧУК,
Адміністратор Православної Церкви Холмщини
й Підляшшя.

Холмщина.

На пнях — гриби, на галузках — омела...
Лиш крихту сонця, сонця запозичить! —
І мліє хмарно по містах, по селах
Весь біль наруг та клятих пересвідчень...

Змінились ролі. Збур'яніла слава.
Й мовчать ліси, пливуть річок відноги,
А на долонях плідних перелогів:
Холм, Грубешів, Замостя, Володава —

Хто випестив її, а хто лелівав
Розгублену в своїй красі нестримній? —
Вона ж, як дівчина меланхолійна
З погруддям літ і сірими очима.

Давно, давно розсипались твердині,
Де княжі замисли втілялись бистро,—
Це майже в снах стоять над Червнем дими
І гучно брязкотить комонний вистрій...

Тут споконвіку в храмах і на прощах
Скорботне серце — ревністю горіло...
Була Литва, Угорщина і Польща...
Живилась Австрія й Москва живилась...

О, втрата немала—заглушся крові,
Коли у пізніх видивах — загони...
Бердиш Хмельниччини... Зіпрілі коні...
І соковитий запах Подніпров'я...

Тепер не будням — шпуйним дням ясніти,
Рахманний краю, земле невідлучна,
Задивлена в своє далеколіття,
Заслухана в тривожний шум з-над Гучви!...

Сергій Кушніренко.

Яблочинський Свято-Онуфрієвський монастир.

Яблочинський, Св. Онуфрія монастир знаходиться в Більському повіті Люблинського воєводства; міститься він на лівому березі річки Буга, в півверстві від станції Дубийя, Брестсько-Холмської залізниці, в двох верствах від села Яблочна.

Згідно з переказами, знаком Божим до заснування монастиря була та обставина, що по воді приплинув і затримався на цьому місті, де знаходиться монастир, образ Св. Онуфрія. Монастир засновано в стародавні часи славними православними вельможами. Фундаторшою Яблочинського монастиря, була „славна її милість“ пані Богушева, жінка Богуша, воєводи Брестсько-Куявського, що був воєводою Брестським в 1250-1257 р., до якого часу і слід віднести заснування Яблочинського монастиря. Пані Богушева наділила монастир Св. Онуфрія фундушами—землями і добрами з свого маєтку. Наступними добродіями монастиря були: князь Олександр Провський, каштелян Троцький і його дружина Феодора

Сангушківна (дідишка околичного маєтку) і нащадки їх: Рафаїл Лещинський, воєвода Белзьський, і дружина його, родова дідишка того самого маєтку.

До половини 17 віку Яблочинський монастир користав з великого порядку і добробуту. В половині 17 віку від нещасних обставин монастир почав підупадати і бідніти. Запрошений з Мілецького монастиря на Волині ігумен Макарій поновив і упорядкував Яблочинський монастир, за що отримав благословенну грамоту від Київського митрополита Діонісія 18 го вересня 1659 року. Коли Мілецький монастир впав в унію, тоді Яблочинський монастир припинив з ним всякі стосунки в 1670 році, а сам як і раніш міцно заховував святу православну віру. Так і на протязі всього 18 століття Яблочинський монастир мужньо боронив себе від всяких католицьких нападів і підступів. Сильний переказами про прикладну православну побожність перших заснователів і посліуючих добродійців своїх, Яб-

лочинський монастир, яко не-
порушна скеля серед морських
хвиль, залишився аж до наших
часів непорушною твердинею
і світочем православ'я на
Холмщині.

В 19 столітті Яблочинський
монастир прикрасився новою
мурованою церквою і таким
самим будинком для братії і
повернув страчені раніш землі.
Під час світової війни Ябло-
чинський монастир сильно
збіднів і зруйнувався; але нині
потроху поновляє свої церкви,

ходився в підлеглости славному
в ті часи Мілецькому монасти-
реві. Коли Мілецький монастир
перейшов в унію, Яблочин-
ський монастир знаходився з
1670 р. в підлеглости Луць-
кому православному єписко-
пові Гедеонові. Коли ж Луць-
кою катедрою заволоділи унія-
ти, тоді Яблочинський мана-
стир в 1712 року перейшов в
безпосередню підлеглість Київ-
ським митрополитам. Зпочатку
19 віку Яблочинський мана-
стир підлягав Минському пра-

Яблочинський монастир.

будинки і господарство. Обме-
жена кількість землі, що зна-
ходиться тепер в користанні
монастира, сильно утруднює
його існування і його відбу-
довання.

В єрархичному відношенні
Яблочинський монастир зпо-
чатку залежав від Холмських
православних єпископів, з них
останній—єпископ Паїсій—сам
з 1620 р. заправляв монасти-
рем, продовжуючи іменуватись
єпископом Холмським і Белз-
ським. Після єпископа Паїсія
Яблочинський монастир зна-

вославному єпископові, потім
Волинському архиєпископові і,
нарешті, Варшавському архи-
єпископові.

Як раніш, так і тепер, Ябло-
чинський монастир, з своїм
благодатним образом преподобного Онуфрія Великого, це велика святиня всієї право-
славної Холмщини. Щорічно
12 червня—в день пам'яті
Преп. Онуфрія, тисячі право-
славних Холмських людей при-
ходять сюди для молитви і ду-
ховної потіхи в нещастях і
терпіннях свого тяжкого життя.

УКРАЇНЬСЬКА ВИМОВА

церковно-слов'янського богослужбового тексту *).

І. По всіх православних слов'янських землях Служби Божі правляться з рідною вимовою богослужбового тексту; так само і в Україні цілі віки правили Служби по церквах з рідною українською вимовою, і тільки останні покоління духовенства присилювано світською владою до російської вимови, народу українському зовсім чужої. Тому треба всі Служби Божі, всі читання й співи в церкві, всі треби неодмінно правити з українською вимовою.

Тому в слов'янським тексті повинно:

1. Букву Ъ вимовляти скрізь як І: вірую, святий кріпкий, нині і присно і во віки і т.ін.

Але в словах ТРЪБА, ВРЪДЪ, ДОБРЪ, ЗДЪ, ИДЪ-ЖЕ, ПРЪЖДЕ — вимовляти Ъ як Е: станем добре, zde (або озде) лежачих, ідеже всі святиї упокоєваються, прежде всіх вік.

2. Букву И вимовляти приблизно як російське Ы: Господи помилуй, благослови владико, мир всім. Зокрема:

а) Буку И спочатку слова вимовляти як І або І: во ім'я Отця, о ізобилії, ісповідайтеся Господеві, їм, їх.

б) Закінчення давального відмінку ОВИ, ЕВИ вимовляти ові, еві: глави наша Господеві приклонімо.

в) Займенники МИ, ТИ, ВСИ вимовляти мі, ті, всі: мир ті, рцім всі.

г) Спочатку складу після голосної в середині слова і на кінці слова після голосної, деколи й спочатку слова букву И вимовляти як І (йі): і со духом твоїм, своїх, достоїн еси Марії, всякої плоті, їх, їм.

д) Слово АМИНЬ вимовляти амінь.

3. Букву Е вимовляти приблизно як російське Э: небо, веселися, себе, увесь.

Але спочатку слів і в середині після голосної Е вимовляти як Є (йе): єдинородного, ім'я святеє його, єгда, поєм Отця, всякое диханіє.

4. Напис ІА вимовляти як ІЯ: Антонія й Феодосія, во Христ діаконстві, ще молимся за вся християни, діавола, Євангелія.

5. Акати, себто ненаголошене О вимовляти як А (атця, ачисти), недопустимо.

6. Букву Г вимовляти як тихе латинське h: сокровище благих, Господи благослови. Вимовляти Г як тверде латинське g (по-російському) недопустимо.

7. Букву Ц в закінченнях ЕЦЪ, ЦА і ЦУ вимовляти м'яко: чоловіколюбець, отець, творець, отця, Владичиця, Богородиця, цариця, побідоносця, Владичицю, падох ниць.

8. Групу ОЛ (з давніх ѡл) в середині слів вимовляти як ОВ: доВги наша, доВжникам нашим, в доВготу днів, іспоВнім молитву нашу Господеві. В минулім часі дієслів вимовляти кінцеве ЛЬ як В:

*) З листа Міністра Ісповідань Проф. І. Огієнка від 10.XI. 1920 р. Докладно про це див. „Наша Культура“ 1936 р. кн. 6 стр. 430-441.

не отринув м'я єси; блаженні, яже избраВ і приняВ єси, яко сподобиВ єси нас причаститися.

9. Закінчення АГО в прикметниках вимовляти як ОГО: і в духа святого, избави нас од лукавого, Господа Животворячого, іже од Отця ісходяч ого.

10. Закінчення дієслів 3 особи однини і множини ТЪ вимовляти як ТЪ: да хвалить Господа, огласить їх, єгда поносять вам і ізженуть і рекуть.

11. В приказовому способі однини на кінці вимовляти И як И. заступи, спаси, помилуй і сохрани нас, благослови, владику.

Але в приказовому способі множини в 1 і 2 особі И вимовляти як наголошене і (ѣ): миром Господу помолімся; ще молімся о.... і о сподобитися нам сlishанію святого Євангелія Господа Бога молім; возлюбім друг друга, да єдиномислієм ісповімо; приклонімо, поклонімося і припадім; прийміте, ядте, вкусте, глави приклоніте, приступіте

(наголошений звук тут набрано великим).

12. Окремі слова вимовляти з українським наголосом: бОлізнь, бОязнь, глаголАти, ділАти, ділАтель, зЕмний, злОбА, ім'Я, ненАвисть, нЕприятель, Овтар (вівтар), сУдище, твОрець, спАсіння, хвАла, царствувАти, чЕсний, ГосподЕві, і о сподобитися, огнЕнний, ненАвидячий і т.ін. (наголошений звук тут набрано великим).

13. Слово ЖИВОТЪ варто б замінити на життя, МЗДА на заплата, ЗДѢ на озьде, НЫ на нас: воспою Господа в житті моїм, все життя наше Христу Богу предадім, радуйтеся й веселітеся, яко заплата ваша многа на небесах, озьде лежачих і повсюди православних, спаси і помилуй нас. Взагалі, слова застарілі, тепер народові не зрозумілі, що вражають своєю чужинністю, краще б замінити на українські.

Проф. І. Огієнко.

ВСІ НАВЧАЙМОСЯ СВОЄЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ

передплачуйте на 1940-й рік науково-популярний місячник

„РІДНА МОВА“

присвячений вивченню нашої літературної мови. Плата наперед: річно 10 зл., півр. 5 зл. За границею — 2 дол. річно. В 1940 роц „РІДНА МОВА“ значно поширить свій зміст, це буде й науково-літературний місячник, присвячений вивченню нашої культури.

Журнал видає й редагує проф. ІВАН ОГІЄНКО.

Адреса: Warschau 4, ul. Stalowa 25 m. 10.

СИЛА НАРОДУ — В СИЛІ ЙОГО КУЛЬТУРИ!

Пісня про снагу.

Крізь світло й тьму, через життя й мертвоти —
По стосах кістяків ступає творчий геній
І тягне з прабуття, аж на стрімкі висоти
Гармон ю століть зелену...

У вічність! В недосяжне, в надреальне
Спрямовано стрілу всепереможних гасел,
Щоб шумувала кров і в барвах незвичайних
В доджувались дні погаслі...

дуть племена — повінь, громовиці!..
В пожежах губляться і знов шукають броду...
Яка жагуча спрага: віднайти обличчя
того божка в походах!..

Прекрасний чин заковується в казку,
О тирсо, о жита, ви бачили немало,
Коли в слідах копит тріумфи і поразки
І цілі доби відбивались!

Пече нестерпний біль і сором займищ,
Та вже кривавим полум'ям хвилюють душі:
Здороги плазуни і відсахніться зайві,
Бо вас розгін на порох скрушить.

Ось ритм, і спів, і помах крил, і здвиги
І духа нженерія на всіх відтинках,
Щоб розколоть багно плюгавої кормиги
збудувать Нову Святиню!..

С. КУШНІРЕНКО.

Купуйте

**печиво
в українській
пекарні**

ХОЛМ, вул. Коперника 25.

Д-р Михайло Васильченко

**ВНУТРІШНІ НЕДУГИ
І БАКТЕРІОЛОГІЯ.**

ХОЛМ, вул. Реформатська 16.

СЕРЦЕ ХЛОПЧИКА

(Оповідання з дійсності).

Щодня червоне сонце сідало далеко-далеко за Гучвою. Щодня довгі білі смуги імлі тягнулися з сіножатеї до хлопчикового села, а корови, хитаючись, тяжко і спокійно вертались з паші. „Но, Ряба, завжди ти пустуєш“!

Загнавши останню корову забігав ще до Петруся і потім змученим кроком додому.

— Ох, як не хотілося вертатися до хати! Мати хорують ще з минулого літа, коли повалили церкви. Поліцаї вдарили рушницею в груди і вони все лежать та лежать... А батько уночі ходять з сусідами стерегти село від „кракусів“. Змучаться за ніч і потім цілий день сердиті.

А батька й не вблагати, щоб його з собою на стежі взяли. — Малий ще!

...в Крилові стояв перед величньою церквою...

У день добре. Сіножаті викошені, з коровами замороки

мало... Ляжеш на спині, випростуєш ноги, дивишся, як в небі пропливають білі барашки і так добре, що й не рухався б...

...почали валити церкву...

Усякі спогади тоді в голову лізуть. Про все життя, що було, що буде... Пригадує, як вторік з мамою ходили до Туркович, й перед тим ще до Пригорілого... Пригадує, як в Крилові стояв, наче зачарований перед величньою церквою. Такої великої церкви ще ніколи не бачив... Більша, як в Грубешеві.

А як вертали на другий день, до містечка наїхали великими-великими самоходами, поліцаї, колоністи, якісь робітники, наставили рушниці на людей, почали їх відганяти, а самі почали валити церкву. Ах, як було страшно, коли впала велика-велика баня.

Мама всю дорогу плакали. А він не плакав. Ні! Він тільки приглядався й шепотів — „почекайте-почекайте—я вам“! — Що ти, дурненький говориш, що ти їм зробиш?

Шлях біля Києва, Малюнок олівцем Т. Шевченка.

Ювілей Золотої Книги

З приводу сотої річниці виходу у світ Шевченкового „Кобзаря“.

Сто літ тому—в березні 1840 року — на полицях книгарень з'явилася невеличка збірка українських віршів під заголовком „Кобзарь“. У книжці тій на 114 сторінках містилося сім невеликих поезій і велика поема „Катерина“. Автором збірки був селянин Тарас Шевченко, студент Петербурзької Академії Мистецтв, уже тоді знаний мистець-маляр, лише чотири роки тому визволений з кріпацької неволі. Вірші молодого поета були такі незвичайно гарні, так промовляли до серця кожному українцеві, що всі земляки признали автора за великого, геніяльного поета. Звернули свою увагу на Шевченковото „Кобзаря“ й чужинці: аж сім російських часописів писали про

нього й підкреслювали незвичайний мистецький талант автора, та більшість їх не тішилася тим, а навпаки вболівала, що пише він не по-російському, а по-українському; не хотіли росіяни, щоб розвивалося наше письменство, щоб ширилося укрїнське слово,— воліли, щоб Шевченко пішов слідами свого земляка Гоголя й писав по-російському.

Не вплинули не молодого поета ці жалі й убоління. Він і далі творив нові, щораз то кращі поезії українською мовою. З нечуваного доти силою вислову кликав він земляків до боротьби за волю України. до того, щоб вони всі об'єднались навколо цього гасла, щоб не служили чужій справі, щоб усім серцем по-

кохали „святую руїну“ — свій прекрасний рідний край. Він, простий селянин сам, у своїх віршах провіщав воскресення України, пророкував, що

Встане Україна,
Світ правди засвітить,
І помоляться на волі
Невольничі діти...

та малювати. Про вірші, вміщені в „Кобзарі“, царські жанدارми донесли цареві, що Шевченко в них „невпинно скаржиться на страждання України, хоче викликати зненависть до панування росіян і, згадуючи про давню її волю, про подвиги та славу казаків, за-

Тарас Шевченко.

...Молись,
Молися сину: за Україну
Його замучили колись.
(Т. Шевченко).

За сміливі пісні боротьби, за слова правди про жорстоких ворогів нашого народу російський цар Микола I тяжко покарав українського поета: десять літ провів Шевченко в тяжкій неволі — у зауральських та прикаспійських азійських степах-пустелях, де служив у війську, як простий салдат. До того всього цар заборонив поету ще й писати

кидає нинішньому поколінню байдужість...”

Це була правда. Справді, — сто літ тому Шевченко своїм „Кобзарем“ розвіяв байдужність пригноблених неволею українців і вплив до зневірених сердець віру в можливість і **конечність боротьби**. Ще перед появою „Кобзаря“, вже мало не півстоліття існувала українська література

живою народньою мовою, але ніяка книжка не подобалася українцям так, як Шевченків „Кобзарь“. Секрет успіху цієї безцінної книжки був у тому, що Тарасові вірші були не тільки звучні й гарні, як нічий інші перед тим, а що були вони пересякнуті таким гарячим почуттям любови до України, таким глибоким сприйманням страждань нашого народу й таким спочуттям до його недолі, що кожний, хто мав незачерствіле серце, хто любив свій край і народ, теж відчув усе це всім серцем, всією своєю істотою. Маленька Шевченкова книжечка з тисяч очей витискала сльози — сльози болю-жалю за втраченою волею і сльози радості, що залунало нове живе й голосне слово в обороні гнобленої чужинцями і зрадженої власними синами України.

Від часу появи першого „Кобзаря“ почала зростати й ширились серед нашого народу приспана поляками й москалями національна українська свідомість. Коли в 1917 році українці скинули з себе московське ярмо, вони багато завдячували селянському синові Тарасові Шевченкові, що своїми творами в ряді поколінь будив нашу приспану волю...

Даремно російська влада переслідувала Шевченкові твори,

даремно боролася з їх розповсюдженням, — люди доброї волі або друкували їх за межами України, або використовували більш „ліберальні“ періоди, щоб дати народові твори його найкращого сина.

До січня 1939 року вийшло у світ коло 5-ти мільйонів примірників Шевченкових творів! У минулому році, коли ми святкували 125 у річницю Шевченкових народин, творів цих вийшло теж дуже багато. Коли додати це та ще докинути приблизну цифру перекладів з Шевченка на чужі мови (а твори його перекладені на яких 40 мов!), то будемо мати цифру — коло 7-ми мільйонів. Мало котрий з культурних народів світу може похвалитись тим, що має такого близького найширшим верствам народу поета, як наш Шевченко, бо він — не лише поет, а й поет-пророк, поет-вождь. І досі його слова, розпаленим залізом, печуть наші серця й бентежать наші думки, і це триватиме вічно, бо проказав їх найчистіший серцем і наймудріший з українців.

Відсвяткуймо ж достойно велику річницю — 100 ліття нашої Золотої Книги, Книги наших Пісень — пісень про ганьбу нашої неволі та про добру славу нової — майбутньої України.

Павло Зайцев.

Кожна українська хата, школа, кожна українська установа — читальня, бібліотека, парафіяльний уряд, кооператива повинні мати великий ювілейний портрет **ТАРАСА ШЕВЧЕНКА** (40×50 см.), артистичну літографію роботи знаного українського графіка пр. ф. В. Васіківського. Замовляти й набувати портрети можна в м. Холмі: 1) В Окр. Союзі Укр. Кооп., 2) В Центр. Ком., 3) В „Рідній Хаті“. Ціна окремого примірника 3 зл. Для тих, що купують гуртом, — знижка.

Дещо з нашої статистики.

Всі статистичні обрахунки, що торкаються населення Холмщини й Підляшша ніколи не були об'єктивні й тому не можуть нас задоволити. Перевести науково-об'єктивну статистику всього життя на цих теренах завдання дуже пильне й важке. Покищо користаємо або з перестарілих тепер російських обрахунків, або з польських (за 1931 р.), які не відбивають дійсного стану. Статистики ці, або приймають за головний момент віроісповідний, що відкидає багато українців католиків (б. уніятів), або момент мовний,—тоді відпадають десятки тисяч українців, що тут розмовляють по-польському. Коли матимемо це все на увазі, то тільки тоді зможемо дійти до правдивих чисел національного складу цих земель.

За польським „віроісповідним“ переписом найбільший процент православних числить Грубешівський п., а далі йдуть: Володавський, Томашівський, Холмський, Білгорайський і Більський. З другого боку в повітах, в яких загальний процент православних дуже малий, маємо гміни з досить високим процентом православних; так, в повіті Красноставським, де процент православних не перекидає 3,6%, є три гміни з численним

православним населенням (Лопенник—9,0%, Рудки—14,0%, і Чайки—25,0%); в повіті Любартівським — гм. Людвин 10,0%, а в чисто католицьким повіті—Янівським є село Отроч, де число православних виносить 65,0% населення.

Коли відкинути міста, що на Холмщині майже зовсім окатоличені (за винятком міст Холма, Томашева і Грубешева, в яких православні становлять від 5—6%, решта міст мають від 0,9 до 3,0%), а взяти населення сел, то процент православних значно збільшиться, а саме становить: в Більським пов. 19,0%; в Білгорайським—19,0%; Володавським—36,9%; Грубешівським—42,7%; Томашівським—29,3% і Холмським—26,9%.

Як бачимо, твердження р.-католицьких кругів про майже цілковитий зник православних на Холмщині, не відповідає правді, бо становлять вони поважне число з виразною тенденцією до процентового збільшення: перепис 1921 ствердив р.-кат. 70,8% і православних—14,4%, а перепис 1931—р.-кат. 69,9%, а православних вже 16,6%.

Скільки ж нас в дійсності—довідаємося з нових списів, що до них коли б скоріш прийшло.

В. Косоноцький.

Центральний Український Комітет Холмщини й Підляшша
видав для початкових шкіл

Букваря й Рахункову Книжку.

Ці книжки можна купити в Повітових Комітететах,
Книгарнях і Кооперативах.

Наші „покровителі“.

Вони завжди твердили, що представляють собою дійсний взірець християнського народу і християнської держави. Твердили, що католицька Польща це охронний вал Європи перед варварським сходом.

Ось, що лишилось з прадавньої української православної церкви у с. Верешині, коли її зруйнували поляки у 1938 році.

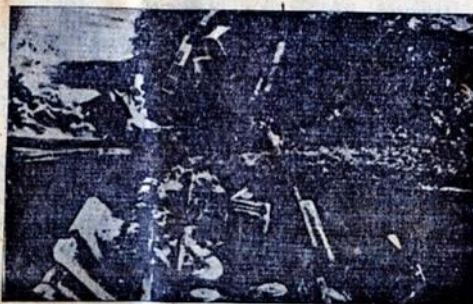
А в дійсності? В дійсності цим валом завжди була й є Україна. І не тільки на сході—безмір крові найкращих синів нашого християнського народу пролито в обороні перед варварством нашого найближчого західного сусіда.

Ми, що з незапам'ятних часів мали в Холмщині багато своїх шкіл, багато різних культурно-освітніх установ, свою Холмську Єпископію з 5 монастирями, величнним князівським собором й 378 церквами—все це втратили. Все це від нас відібрали силою наші „покровителі“.

А вже від 1918 р., після відродження Польщі збудовано нам понад 162 церкви, 169 церков висвячено на костели, відібрано від нас і роздано колоністам та ксьондзам понад 17.000 гектарів найкращої землі. А що робилося за останні два роки—всі добре знаємо. Це рсбити не міг християнський народ. Це була зневага усіх Божих і людських заповітів.

Та ми, християнський героїчний народ перетриваємо усі незгоди й зачнемо нове, правильне і правдиве життя в новій, будованій на суто християнських підвалинах своїй хаті, бо тільки „в своїй хаті своя сила і правда і воля“.

Б. Жуків.

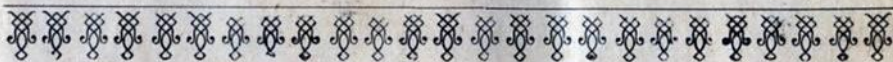

З сумної минувшини, — Царські Врата, Св. Образи й повалені стіни церкви в с. Колемиці пов. Холм (1938).

С. Малків, 1938 р.

Місце на кладовищі, де стояла прастара церква. Видно ями, де були фундаменти зруйнованої церкви.

Ключами церкви не замкнути.

(Уривки з минулого)

...„Дош врешті перестав, і незабаром після обіду виглянуло бліде, анемічне сонце. Дорога була широка, „польська“, місцями пісок, місцями болото по вісь, а місцями вибої та калюжі на пів хлопа.

Край плескатий, рівний, як стіл, просторий; очі летять, як птахи, в цілий велитенський світ, летять далеко та радісно, аж на імлісті, сині-сині береги небес.

А над дорогами задумались старі, похилені сосни з святими образками, оце росохаті верби немов куми поприсіда-

ли, оце знов хрести простягають білі рамена, або дуб стоїть правічний, перунами подертий.

Переїжджаю великі, майже пусті села, бо навіть діти втікають перелякані в поля, і лише з-поза хатин і дерев слідять за мною якісь недовірливі погляди і пси запекло побріхують.

Тільки меланхолія і слізний сум пливуть із тих незмірених ланів. Мовчазно і дивно сумно ходять люди по полях. Ніде не зриваються веселі оклики, не чути дитячого ве-

реску, не лунає сміх і не дзвенять пісні*...

Зацитоване написав польський повістяр Реймонт; писав їх 27 років тому, коли то він був репортером й їздив по Холмщині.

* * *

В селі Вільхівці були збори. Громада мала вибирати гайового. Зійшлося багато селян; всі знали, що на гайовому кінця зборам не буде. Так і сталося. Після виборів виступив з кепською промовою вїйт Куровський з Обшів. Говорив, що „руські хлопці не хцом з нами (поляками) вспуљиць, а тут вшистке мушом биць поляци“.

Опісля промовляли секретар Левандовські та учитель з Бабич Дзюбан, відомий в околиці „діяч“.

Наслухалися всячини із тих промов зажурені дядьки і врешті один (старший віком) встав, кашльнув і сказав:

— Бардзо перепрошую, такеже панове пшепрашам, але чого ви від нас властиво вимагаєте?

— Chcemy zebyście byli prawosławnymi katolikami, świętowali razem z nami, i słuchali mszy po polsku i byli nasze przyjaciele...

— Ага, то добре — каже дядько, — розумію, але як хочете нам календар змінити то зробім так: половину, себто один тиждень ви почекайте, а один ми попустимо і буде фай, посередині, нікому кривда не станеться.

Дядьки зареготали і заговорили:

— А в костелі теж хай би ксьондзи по-польску правили!

— Хіба ми податків правильно не вплачуємо?!

— Синів до войска даємо!

— Ніхто нам церкви не купив!

Урядові промовці отетеріли, а що усі вони були підпиті — котрийсь із них гримнув рукою об стіл і гукнув: — ми вам покажеми — ви вшистке єще бендзєце поляками!

Дядьки замовкли і нишком втікали по хатах. Ніхто не підписав ані одної листи. Вїйт, секретар і учитель довго і сердито кляли. Увечері представники влади запечатали хатину, де тутешні люди сходилися на св. службу. Село посумніло.

* * *

— Гміна — каже мені Анастасія Пашко, беззуба бабуся — сама нам церква не отворить, як і не замкнула; що вона зробить, як такий приказ прийшов здалека...

Тільки, що вони собі ті здальша гадають, чи вони знають, як нам маркотно, коли народоньку в неділеньку сьвяту зійдеться повно звідусіль, а церква замкнута. Мені вже час вміраті, але що дітоньки дрібоньки, що їм буде, чи дужеда ходити? І хто нам допоможе, і що нам робити нещасним?

А селянські босі діти, йдучи в школу, заглядають до дверей і довго-довго дивляться на дві великі червоні печатки.

* * *

Вихор віє так встекло, що годі встояти. Світ збунтувався, сказився.

— Тратарах! Чорні шибки хатини на узліссі зайнялися на одну мить пожежею. Стало

темно, душно, лячно. На печі в колисці заплакала дитина. Господар стиха перехрестився. Із кутка стара бабуся шепотіла таємні молитви.

Тиша.

— Світло ходить по австріяках, — говорить шепотом господарева донька і показує тримтючою рукою в лячну, потаємну темінь шиби.

Дивлюся у вікно: під лісом, де старі австрійські шанці (залишки великої війни) щось, наче живі огники блукає, манти, ходить над землею, світить фосфористим, червоновим блиманням.

— Світло ходить — каже господар — Дерев'яний, салдатські грішні душі Господа шукають, амінь!

В хаті потемніло. Товариш пригорнув до себе кудлатого господарєвого собаку: щоб було тепліше спати.

Однаке спати було важко: думки кружляють попід тяжким черепом, через неомкнені двері чути з хати розмову.

— Грицю, ти підписав?

— Ні.

— А ти, Іване?

— Ще чого тобі забаглося!

— А Настя Степкова казала, що Гриць підписав.

— Кажу тобі, що ні, от дурна баба, спати не дає!

— А Маланка тожє гувурела, що ти з жундарами щось там писав, чуїш, га, скаже, Грицю?

— А щоб тебе хулєра взяла, от, собака дочка, виспатися чоловікові не дасть!

На печі почала знову плакати дитина.

Я шарпнув товариша за рамя.

— Чуєш?

— Слухаю, прошепотів.

Знадвору знов завило, застогнало, зашуміло. Йшло на високу північ.

* * *

Цілий тиждень шаліє над Холмщиною хуртовина. Ранком спокійно, сонце світить, хоч холодно, вдень — дощі й дощі, слота, вітри, сніжні завії. Над селами висять брудні шмати хмар. На шляхах розкислося болото, на левадах потворились ставки. Вночі — хоч уморду бий — темно, лячно, наче восени.

Вже третій день мандруємо з товаришем по селах пішки, в довгих, пів-військових чоботах. На дворі невесело, але нам байдуже — балакати є про що, вже кілька літ ми не бачилися. А коли б навіть і не було про що нам балакати в селах, якими мандруємо знаходимо стільки новин, стільки подій, що людям серця від них мліють, душі куляться, очі слізьми гордого завзяття наливаються.

Зустрічаємо під лісом валку фір з деревом. Здоровимо поганичів словом Божим. Запрошують сідати — та якже сядемо, на дрова? Коням буде тяжко.

— А нічого, довезуть, сідайте!

Посідали, закурили: що нового?

— А щож, церкву запечатили, під церквою сторожу по-

ставили і кажуть, що мусимо бути православними — католиками.

— А як ви на це?

— Ми нічого не відповідаємо, але й нічого не слухаємо, нема мови, ніхто з нас не підпише.

— А священик ще залишився?

— Є в селі, але коли печатали, зачинили йому в хаті, де служив, усю церковну утвар і тепер не має чим своїх душпастирських обов'язків сповняти.

Ще того мало, але замкнули йому навіть теплу одежу, що висілатамечки і тепер—нікуди далше—вийти з хати не може.

Їдемо на березових пенях попід гаєм, над яким перейшов буревій: поломані сосни лежать так густо при дорозі, що часами годі переїхати. На місці, де вони росли, чорніють величезні ями, наче після наїзду ворожої бомбової ескадри. Пересідаю до другого візника і знову починаємо про це саме.

— А що селяни поляки говорять?

— Як-які. В сусідньому селі не хотять підписувати проти нас нічого, бо кажуть, що це їх на панщину будуть займати. Є такі—бідніші і дурніші, що тішаться, але мудріші знають, що з такого добра бу-

ти не може, гайта, вйо карий!...

* * *

Тиждень триває акція „навертання“ православних українців на православних католиків поляків, а ми три дні ходимо у високих чоботях по болоті і оглядаємо її висліди, як дотепер—об'єктивно кажучу—мізерні.

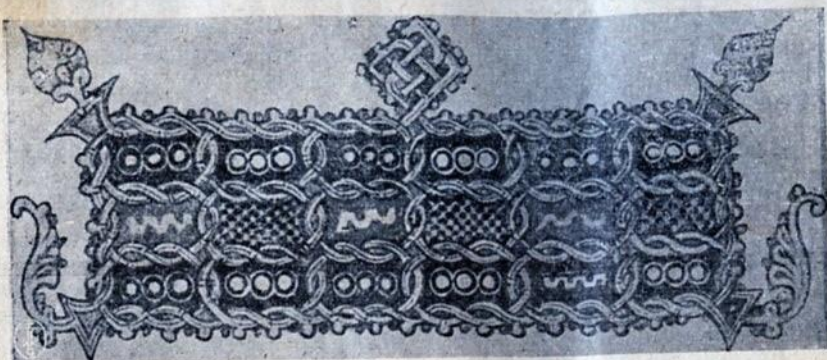
Оце вони: 7 днів акції при помочі всього доступного апарату, 6 замкнених церков, стільки само зборів, промов і намов. Крім того: одна польська проповідь єдиного застрашеного священика, виголошена до одного дяка (бо люди повиходили з церкви), кілька підписів за „православним—католицизмом“ і більш дослівно нічого, дослівно! Хоч ні, стріваймо: сьогодні ввечір розійшлася по селах сумна вістка, кажуть, що в сусідньому гаї повісився на дубі молодий зять лісничого, в якого ми вчора ночували.

Село має нову сензацію; недурно вихор віяв уже дві ночі мов скажений! А хтось там чув, як баби на селі правили, що молодий Грицько з під ліса підписав „пудане за єзуїтами“ та що то „совість його до шнурка привела“,

Сумна подія, сумні бабські гадки, а найсумніше для людей таке: хто ж поховає молодого самовбивника, коли церковний дім з церковною утвар'ю зачинений...

Р. Гучванович.

„Релігійна толеранція“.

(Про недавнє минуле).

Як відомо, на Холмщині заборонено було все українське. На кооперативних склепах не могло бути написів в українській мові хоч би поруч із польською, а останньо розз'язані майже всі кооперативні організації. Культурно-освітнє товариство „Рідна Хата“ завішено в діяльності. Ніякі політичні організації не могли свобідно розвивати свою діяльність. Навіть волинське товариство ім. Петра Могили (п. Певного) не могло повстати. Заборонено було всякі вистави в українській мові, хоч би улаштовувались вони в помешканнях польських організацій і українськими членами тих же організацій. З огляду на це лише одно православне віроісповідання являлось заборолом проти полонізаційної політики на Холмщині. Очевидно, що через це православіє на Холмщині всіма способами поборювалось владою. По всій Холмщині стоя-

ли замкнені (потім зруйновані) сотки церков, яких не дозволялося ремонтувати. Земля церковна майже в цілості була відібрана від духовенства. Повстання нових парохій було цілковито унеможливлене. Будова нових церков і домів молитви заборонена. Священникам утруднювалось викладати релігію в школах народніх, а особливо українською мовою. Іноді духовенство зустрічало перешкоди навіть у виконанні чистго релігійних функцій, як це мало місце 22 травня ц. р. у Замості. Події в Замості можуть бути гарною ілюстрацією релігійно-національних відносин на Холмщині. Тому слід на них зупинитися.

До світової війни в Замості були 4 церкви. Гімназіальна, нині перероблена на салю, Свято-Спаска, перероблена на салю карного відділу суду, військова, висвячена на римокатолицький ностел і Свято-

Миколаївська, що її висвячено на римо-католицький костел для учениць жіночої семінарії. Таким чином православне населення міста й околиць, а також військо православного віроісповідання не мали ні одної церкви, а їх релігійні потреби полагоджувалися в церкві села Седліск у віддалі 9 км. від Замостя. З огляду на таке положення православні просили дозволу відправляти богослуження на цвинтарі, при маленькій каплиці, яка там знаходиться. Після довгих старань люблинський воєвода дозволив в 1928 р. відчинити цю каплицю, але тільки для відправи в ній виключно похоронних богослужень. Це дивне зарядження, подібного якому напевно ніде нема у світі, а по якому священику заборонено в каплиці відправляти всі інші богослуження крім похоронних, пояснюється тим, що влада не хотіла, щоб в Замістю в якійнебудь формі повсталася нова православна парафія. В цьому році православні готовились відправити урочисте богослуження в день св. Миколая. Ще треба сказати, що Миколаївська церква

існувала в Замості від 1604 р. а при ній в свій час ділало Святимиколаївське Брацтво. З околичних парафій заповідженні були хресні ходи. Богослуження мало відправлялись в каплиці на цвинтарі. Однак влада заборонила відправу не тільки в каплиці, але й на цвинтарі під голим небом. Православних, які у кількості понад 2 тисяч зібрались на цвинтарі, поліція розігнала гумовими палками, а хрестний ход в числі до 600 душ з села Чеснік не впустила до Замостя загрожуючи священику побиттям. Коли люди почали хвилюватись, для їх успокоєння адміністрація дозволила відправити богослуження в тісній хаті на передмісті Підтополє, але лише священикові села Седліск. Іншим ж священикам в числі 3, які прибули до Замостя, заборонено було приймати участь в богослуженні і проповіді. Ті священики під час цілого богослуження находились під доглядом поліції. Так виглядала конституційно забезпечена релігійна свобода у відношенні до православного населення Холмщини.

М А Н А С Т И Р.

Вранці — сонце і небо чисте,
І пташині радісні хори.
О, хвала, хвала Тобі, Христе,
І сцілилося серце хоре.

І поживклій руці — ніга,
І червневий день — миттю,

Покривати Твою Книгу
Позолотою і блакиттю.

Де вагання всі молодечі,
Де лицарські мої гордині?
І кладе цинобровий вечір
Темно-сині, густі тіні.

О. Ольжич
(з збірки „Рінь“).

Голови церков проти переслідування холмщан.

Нижче уміщуємо уривки з „посланій“ вищої церковної ієрархії, так православної, як і греко-католицької, виданих в зв'язку з страшними подіями 1938 р. на Холмщині:

Уривок з посланія

Собору Єпископів Святої Автокефальної Православної Церкви в Польщі.

Скільки ж втіхи для нас, Улюблені Брати і Сестри, у тих апостольських словах в нинішні тяжкі дні! Як би навмисне Святий Петр начертав їх для Нас у нашому положенні та для наших днів. Усім відомо, що сталося в останні дні на Холмщині і Підляшші (у Люблинському воєвідстві), де зпоконвіку промінювала Свята Православна Віра і де з давендавна слинули з твердості Вірі Православній предки наші. І нині на цих многострадальних землях існує біля 250 тисяч православних людей, котрі дивують цілий світ своєю вірою і відданістю до рідної Православної Церкви. Понад сто храмів розвалено у них, але не чути, щоб хтось з них заломився та відійшов далеко осторонь. Вже одно те, що для осягнення певної цілі треба було вжити такого засобу, як жорстоке нищення храмів Божих і наруга над православними святощами,

яскраво свідчить про твердість і непохитність православного духа Холмщан і Підляшан.

Воздаємо Вам похвалу і подив від усієї Святої Православної Церкви в Польщі і свідчимо перед Вами нашу загальну скорботу з приводу Ваших утрат. Віримо, що з нами поділяють скорботу Вашу рівнож і благочестиві предки Ваші, що знаходили мабуть єдину втіху під час життєвих турбот у тих церквах, що нині так жорстоко і безсердечно знищені.

Розуміємо, як тяжко Вам нині, бо нічого на землі немає тяжчого, як на власні очі бачити нищення і надругу не лише своєї, але й прадідівської святині. Але зате як чиста та спокійна уява Ваша християнська, що постраждали Ви не як убивці, злодії, злочинці і посягаючі на чуже, а як вірні своєму доброму ісповіданню християни.

Поділяємо скорботу Вашу, що Ви позбавились дорогої для Вашого серця маєтності, але нагадуємо Вам, щоб Ви, як первісні християнські страдальці, возродились „до насліддя нетлінного і непорочного, що не зів'яне, сховане на небесах для вас, готове явитись останнього часу“ (I Петра 1, 3—5).

„Будемо ж всі бадьорими, бо не знаємо, о котрій години Господь наш прийде“ (Мат. XXIV, 42).

„Благодать Господа нашого Ісуса Христа, і любов Бога і Отця, і общеніє Святого Духа, зо всіми вами“ (II Кор. XIII, 14).
Амінь.

Варшава, 16 липня 1938 р.

Уривок з посланія

Андрея, Львівського і Галицького Митрополита.

Коло сто церков розібрано і розвалено. Много замкнено. Деякі спалено рукою незнаних злочинців. У замкнених церквах і каплицях заборонені богослуження, і в них і поза ними. Між знищеними церквами є дорогоцінні старинні пам'ятники церковної архітектури. Часто знищили і знаряддя релігійного культу. Людей змушували, іноді насильством, приймати католицьку віру в латинському обряді. Священиків, удержуваних лептами бідного народу, що з доручення своєї Духовної Влади виконували душпастирські обов'язки, виселяли та діймаюче карали грошевими гривнами або в'язницею. Неповинних людей не раз бито та видалювано з їхніх осель. Навіть не вільно там учити катехізму й пропо-

відати у матерній мові людей.

Православна Церква покрита жалобою. Православні Церкви поза границями держави наказують молитви і пости в намірі в'єднати з неба заперестання релігійного переслідування.

Ціле православне населення Польщі затривожене. Населення Холмщини зранене у найсвятіших і найблагородніших почуваннях. А всі з'єдинені з Вселенською Церквою восточні, боліють над ударом, завда- ним самому ділу з'єдинення.

Ми болюче мусимо відчувати всі терпіння наших братів, а антихристиянські поступки мусимо нап'ятувати. Нищення церков у місцевостях, де церква потрібна народові, заборона відправи церковних богослужень і карання за молитву — мусимо вважати за факти релігійного переслідування.

Для переслідуваних, так як і для нас є потіхою, що Бог справедливий дивиться з неба на наші терпіння. Доля народів у Божих руках. Бог зможе з терпінь бідного народу впровадити правдиве тривале добро для нього, славу та перемогу для Святої Вселенської Церкви.

Дано у Підлютому, в день Св. Славного Пророка Іллі
20 липня Р. Б 1938.

Нажаль, немає місця навести тут, хоч би в уривках цілої низки інших протестів, як єп. американського Богдана, окремих церковних діячів і цілих парафій, — протестів, часто вкритих багатьома сотками підписів. Всіх, хто має якібудь документи, що торкаються історії Православної Церкви на Холмщині за останні роки, проситься пильно їх зберігати й передавати їх нашим суспільним діячам та історикам, яким ці документи потрібні для їх наукових праць.

Турковицький монастир.

Про Турковицький монастир Божої Матері в народі живе такий переказ: Божа Мати йшла з Белза (Галичина) в Ченстохову та в Турковицькому гаї залишила Своє Пречисте обличчя, — з того часу не перестає прославлятися ім'я Пречистої в Турковичах.

Це предання зросло на такій події: Владислав Опольський, якому дісталися в XIV віці українські землі після галицького князя Андрея, задумав перевезти дорогоцінності, що залишилися після українських князів, у свій власний замок Ополь на Шлеську. Найбільша з цих дорогоцінностей українських князів був чудотворний образ Божої Матері, намальований, як каже предання, Св. Євангелистом Лукою. Цей то образ, в чудотворній силі якого князь переконався під час нападу на нього татарів, Владислав узяв з Белзької замкової церкви українських князів та віз до Ополя. Шлях йшов через Вокиїв. Князь спочивав у місті Червені, а з образом зупинилися в Турковичах, у гаї.

Про заснування Турковицького монастиря на тому місці, де стояв чудовний образ Божої Матері, народ зберіг такий переказ. Як тільки рушили з Белзьким образом, промінне сяйво неземного світла освітило те місце, на якому тимчасово спочивала Божа Мати. На це місце почали приходити люди різного стану. Один княжий парубок приїхав на коні; коли кінь наблизився до місця

сяйва, то став навколішки. Бачучи це, православні люди прославили Пречисту, а княжий парубок запропонував на цьому місці побудувати церкву. На другий ранок всі побачили, що місце, де спочивало сяйво, заросло маруною. Всі зрозуміли, що Пречиста Сама вказувала на місце побудовання церкви.

Вістка про ці чуда ширилася. Знайшлися люди, які назавжди залишилися на цьому місці, стали ченцями. Але монастир пізніше був скасований, бо він був недовподобі латинникам. На місці монастиря залишилася тільки одна дерев'яна церква, до якої кожнорічно приїжджали тисячі народу, щоб поклонитися чудотворному образу Божої Матері „Турковицької“. Лише в 1912 р. на цьому місці знов був побудований монастир, але вже жіночий.

У монастирі були засновані: учительська семінарія для дівчат, народній дім, аптека, шпиталь, притулки і господарча школа на пасіці.

Після світової війни монастир забрала польська влада; тоді православні побудували маленьку церквцю на вільному місці, трохи далі від свого давнього монастиря. Але і цю церквцю поляки зруйнували в 1938 р. Тепер православні стараються повернути собі свою давню святиню, щоб там вільно славити свою Небесну Покровительку.

С. В. Любарський.

Християнські пам'ятки Холмщини.

Холмщина запізналася з православною християнською вірою в дуже давніх часах. Ще перед охрищенням цілої України приходили на Холмщину проповідники християнської віри. Такі перші проповідники на цій землі були висланці Св. Мефодія, який перший з братом, Св. Кирилом, і своїми учениками почав проповідувати віру Христову серед слов'янських народів. Проповідь їх мала великий успіх, тому що голосили вони свою науку в слов'янській зрозумілій мові та переклали богослуження і Святе Письмо на мову слов'янську. Холмщина горнулася до своїх учителів, розуміючи церковну службу і Святе Письмо.

Ученики Св. Мефодія обходили численні городи та села Холмщини, наvertsали всіх на християнство та будували церкви і ставили хрести. До їх приходу народ на Холмщині був поганський, що значить, не вірував в Єдиного Бога, а поклонявся ідолам. Коли вже більші громади прийняли християнство, то по більших городах було побудовано церкви (в городі Червені, тепер—

село Чермно, в Сутейську — тепер с. Сонсядка і в Холмі).

Згодом, коли християнська віра за великого князя Володимира Святого поширилася на всіх наших землях, побудовано муровані валикі церкви у Києві, Володимирі-Волинському і Овручі.

На Холмщині в самому місті Холмі була вже тоді церква, про що свідчить напис на камені з 1001 року, який знайдено під час ремонту церкви.

В 1235 році волинсько-галицький великий князь Данило побудував велику гарну катедральну церкву Різдва Пресвятої Богородиці та переніс сюди єпископство, що було в городі Уг-

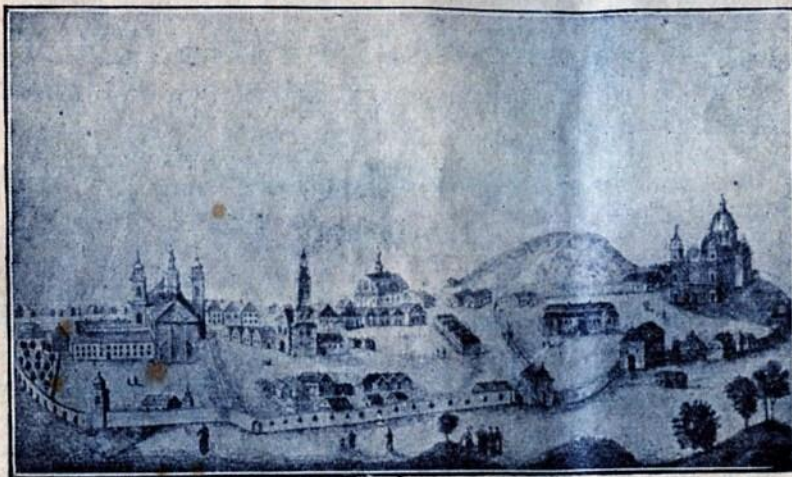
руську над Бугом. Крім катедральної церкви збудував той князь муровану церкву Івана Злотоустого і церкву Косьми та Дем'яна та обніс місто міцними стінами та вежами.

До новозбудованої катедри надав князь Данило чудотворний Образ Матері Божої, що вславився великими чудами по Холмській землі.

В 1268 р. помер великий та мудрий князь Данило і був похований під холмським собором, а по ньому ховалися

Турковицький Образ
Божої Матері.

Так виглядав давній Холм (за старим малюнком)

тут і інші князі: Роман, син кн. Данила, кн. Шварн, кн. Михайло Юр'євич та багато інших князів і бояр холмської землі.

Від старих холмських укріплень, побудованих кн. Данилом, заховалися великі муровані вежі в с. Столп'ї і Білавині.

Зо старих православних церков на Холмщині треба згадати Михайлівську в Грубешеві з 1155 р., Острівську з 1276 р., монастирі в Люблині і Столп'ю біля 1287 року. Крім тих церков на Холмщині було багато дуже старих православних церков, що були побудовані богобояними православними людьми.

Церквами цими, що мають по 400-500 літ, була вкрита ціла Холмщина, а з них найстарші: в Туропині, Сичині, Кодні, Войславицях, Красничині, Потоці, Яблочині, Лопен-

никах, Голуб'ї, Красноставі, Рогові, Рогізні, Межирічі, Тишівцях, Ватуліні, Городні, Мудрині, Колеховичах та багатьох інших місцевостях. Було на Холмщині ще багато інших православних церков та монастирів, що про них не переховалося й звістки, лише місцеві люди переказують з покоління в покоління, що в якомусь місці в полі, над річкою, або в лісі був колись монастир або церква.

Місця ці ще й тепер називають „Манастир“, „Манастирок“, „Спасівщина“, „Онуфрійщина“ й т. і.

Знаходять на таких місцях старі мідяні образки та хрестики.

Глибока пошана до святих місць перетривала в душах холмського народу століттями. Перетриває вона ще й довше.

О. Цин-овський.

„Перекиданка“.

(Оповідання).

„Ніч яка, Господи, місячна, зоряна...“—мимохить пригадала собі Галька слова пісні, їдучи додому. Їхати було чудесно,—високо, високо на фірі, повній пахучого сіна. Віз гойдався та поскріпував, немов колишучи Гальку до сну. Здавалось—ще трохи простягнути руку, а вже досягнеш зірок, що мерехтять,—великі й дивні. Чоловік покрикував на коней: „Но! Вьє! Я вам тут!“ Але це не помагало. Всі були помучені: Галька, Галькин чоловік і коні. Та й не диво: цілий день возили сіно, а сіножать далеко від дому. Галька чує, як кожна її кісточка відпочивала; здавалось, що так їхала б без кінця. Галька не бачить, але знає, що тепер їдуть над рікою, і що в річці відбивається великий, ясний місяць, і через те вода виглядає, мов помальована срібною фарбою. Галька колись часто в такі ночі прибігала над річку і годинами сиділа, вдивлявшись у воду. Та це було давно, як ще дівкою була. Тепер часу не має.

„Но! Вьє!“ перервав Галькини думки чоловік.

„Вже скоро село?“ спитала вона. „Угу“ пробурчав Петро, не виймаючи люльки з рота. І знов тиша.

Раптом десь далеко почулось: „Бом! Бом!“ Це дзвонили

в церкві на вечірню. Серед вечірньої тиші відгук дзвона лунав далеко—далеко і пропадав десь—ген, ген,—„де земля з небом сходиться“.

Почувши дзвін, Галька задрожала. Невже ж це буде завжди так? Стільки літ минуло... І її гадки скочили на десять літ назад. Вона була єдиначка у батьків. Тож пестили її, як могли. Все для Галі: і хустку гарну з міста, і черевички, і на сукеночку! Нічого не бракувало. Як вбралась в неділю до церкви, то як ляльочка. А голос мала такий гарний, що й казати годі! Батьюшка казали, що прикраса хору... А весела була! Де прийшла, то вже спів та сміх не уставав. Всі в селі любили Гальку—і старі й малі. Здавалось, що життя пройде весело та співуче. Та ні!

Полюбила Галька Петра Новака і сказала батькам, що або йде за нього, або зовсім не піде заміж.

Як не вговарювали, не просили! Нічого не допомогло. Дарма, що Петро іншої віри і по-польському балакає. Галька й слухати не хотіла. „Петро, або смерть!“ казала. Сердився батько, плакала мати. Та не допомогло. Віддали Гальку за Петра. Пішла до костела вінчатись та й мусіла віру змінити.

Тяжко було, тяжко, але Петра дуже любила, мусіла згодитись. Обвінчалась Галька з Петром тай пристала до його батьків за невістку. Годі було їй привикнути. Все чуже: і мова, і звичаї. Свекруха ніби добра, але як почне часом сміятись з „руської“ віри, то Гальку якби хто по серцю ножем скребав. А стала, як навмисне,—не спинити її.

Одно тішило Гальку, що чоловік добрий. Свекруха насилувала до костела йти, а він заступався: „Не руште, мамо, хай робить, як сама хоче!“ Галька ходила іноді до костела та не могла й трохи вистояти—втікала. Годі молитись. Зате, як задзвонять в церкві, то Галька як непритомна: стисне щось за горло, що й лихати не може. Полетить Галька в поле, виплачеться, виплачеться та мов би легше стане.

За рік вродився Гальці син: Романом назвали. Пішла вона до однієї товаришки в куми просити. Та все щось крутить, а згодитись не хоче. Галька здивувалась, а напрошуватись дуже не хотіла. За пару днів йде вона по воду, а коло плоту стоїть ця товаришка з другою молодичею та й каже: „Просила мене Галька за куму, але-м не пішла. Не хочу з „перекиданкою“ діла мати!“ „Правду кажеш“, підтвердила молодича. Гальки не зауважили. А її аж в очах потемніло. А вона ж й не знала, чого давні приятельки від неї відсунулись. Нераз відчувала нехит до себе, але не знала чому. Заплакала Галька та й пішла додому.

Петро попросив своїх у куми...

Літа йшла. Ромцьо підостав. Гарний такий хлопець! Та все його бабка виховувала. Спочатку Галька противилась та свекруха розізлостилась і як крикне: „Ти, перекиданко, нічого доброго його не навчиш!“

Від того часу Галька мовчала й плакала. Часом здавалось їй, що й сліз не стане.

А тут ще нове горе. Занедужав Гальчин батько та й вмер. Мати також не довго жила. Плакала й тужила за чоловіком, гризлась долею Гальки, бо бачила, що вона нещасна. Два роки по чоловікові пішла у могилу. Галька нераз думала з горя: „Піду, втечу в світ заочі“ Та перед нею зараз ставав Петро й Ромцьо; — вона ж їх кохала. Галька значно перемінилась. Все мовчить та й мовчить. Мало до кого і слово промовить. Петро приходив злий з костела та й казав: „Люди з мене сміються, що взяв собі жінку безбожницю“. А свекруха додає, щоб Галька не чула: „Звісна річ—перекиданка!“

Всі довкола те саме: „перекиданка“ й „перекиданка“. Гальці теє слово все в ушах. Десять літ мучилась, а як в церкві задзвонять, то все їй здається, що дзвін замість: „Бом! Бом!“ каже: „Перекиданка! Перекиданка!“

Ось і тепер, їдучи додому і вчувши дзвін, аж ціла здригнулась. Уші затулила руками, але всеодно чути.

Приїхали до хати. Сіли вечеряти. Галька все чогось шукає по хаті, а чого й сама

не знає. „Що-сь здуріла?!“ каже свекруха „сідай та їж!“ Ледве Галька дочекалась поки всі спати підуть. Але й заснути не могла. Все їй здавалось, що щось мусить статись.

Врешті змордована задрімала над ранком. Аж чує, що Ромцьо тягне її за рукав і кричить: „Мамо, мамо, вставайте! Хутко!“

Зірвалась, мов опарена. Подивилась—в хаті нема нікого. Вибігла на двір, та й скам'янула. Коло церкви купа людей. Плач, крик! Церкву валять! Робітники, поліцаї... Люди стоять на колінах—моляться. Образи повиносили. Вже починають куполи валити. Галька питає людей, та ніхто нічого не знає.

Коли чує, кричать за нею: „Галька! Галька!“ Вернула, біжить додому. Бачить—несуть її Ромця; головку звисив, а лице біле-біле, мов крейда. Принесли до хати. Кажуть, хрест з купола впав на голову та й вбив. Божа воля! З Гальчих грудей виривається дикий крик, вона кидається до Романа, починає його цілувати. Вона, як через імлу, бачить, як плаче свекруха і Петро. До Гальчиної свідомости доходить ясно, як хтось каже: „Покарав Господь“... Більше вже не чула нічого. Коли Галька відзискала притомність,

то побачила, що вона лежить у саді на траві, а біля неї сидить якась баба. Галька підвелась і пішла до хати.

Ромко лежав вже на столі, одягнений у своє нове вбрання; довкола горіли свічі. Галька сіла на лавку та вдивлялась в сина.

Приходили люди, щось казали до неї, потішали, але вона не чула. Принесли труну. Раптом Галька схопилась та вибігла з хати. На дворі вже був вечір. Місяць світив ясно, ясно.

Церкву вже повалили...

Тільки люди ще стояли не віривши, що вже не мають Божого дому, що не вчують більше дзвону... Одні плакали, другі молились. Галька все біжала перед себе. В її ушах все дзвонили слова: „Перекиданка! Покарав Господь...“ Вона і не чулась, як опинилась на лузі, над річкою. Довго вдивлялась в срібні хвилі ріки. Потім раптом перехилилась і... Вчувся голосний плеск води. Якийсь птах перелякано закричав на дереві, — і знов зробилось тихо. Ніхто не вгадав би, що тут розігралась трагедія...

У саяві зір завмирили на Бузі останні стривожені хвили...

Же—Ка.

* * *

Нащо слова? Ми діло несемо
Ніщо мистецтво і мана теорій.
Бо ж нам дано знайти життя само
В красі неповторимій і суворій.
Що вибереш, чи образ бездоганий,
А чи праобраз для усіх один?
Міцніша віра і дзвінкіший чин
За словоблудіє і за тимпани!
Ось сходить, виростає, розцвіта
Благословеніє не форми, суті.
Одвага. Непохитність. Чистота.
Милуйтеся! Беріть! І будьте, будьте!..

* * *

„А гострозоре, мужнє покоління
Уже росте на молодій землі“.
П. Филипович.

Воно зросло з шукання і розпуки,
Безжурно-мужнє, повне буйних сил,
Закохане в свої туги луки
І в бронзу власних, мускулястих тіл.
Так солодко в передчуванні бою,
Не знаючи вагання і квилінь,
Покірну землю чути під ногою
І пити зором синю далечінь.

О. Ольжич
(з збірки „Рінь“).

БАТЬКІВЩИНА.

Жовті косатні цвітуть на мокрих луках,
як за днів дитинства, в кучерявій млі.
Вилітають ластівками стріли з лука,
білі стріли літ.

Оси золоті в чарках троянд розквітлих,
мокрі зорі куряться під сизий вечір.
Ще горить твоєї молодости світло,
хоч новий десяток літ береш на плечі.

Слухай: Батьківщина свого сина кличе
найпростішим, неповторним, вічним словом.
У воді відбилися зорі і обличчя,
кароокі люди і співуча мова.

Б. І. Антонич.
(Книга Лева).

Українські народні пісні Холмщини.

У Холмщині, маленькій, забутий донедавна частин українських земель заховалось багато пісень. Поетів визначних Холмщина не дала, але зате сам народ стільки створив, що можу бути гордий, що я холмшак, бо і мої предки, як не творили, то переносили цю поезію з покоління на покоління.

Весілля, ця своєрідна опера, цілий обряд, має свої співи, свою традицію, почавши від „дружбів“, а навіть від „вугледин“, через „заручини“, „гускі“, „розплегин“ випроводження до „шлюбу“ — приїзд з церкви, або з костела, „гості“ — „чіпець“ — „перезви“ і „декування“, все це пов'язане піснею і традицією. Христини починаються від „родин“, „христини“ і „похресні“ — мають свою пісню, свій забобон, свою традицію. Похорон, вірування пісні, голосіння. Кожне свято має свої пісні, свій обряд, по-

чавши від „Куліди“ — через —Новий Рік—Писану Коліду —щедрівки—Вурдань—„місниці“ з „Кулодкую“ і „Пущенім“, великий піст і Великдень з гагілками і веснівками. Проводи, Зелені свята, Івана, віночки, „Обжин“, „Спаса“ (яблука і взагалі це все, що земля дала господареві, святять на Спаса) Празники: Пилипівка, Яндрусь (св. Авдreja); досвітки і вечерниці—все має свій гарний обряд, свою пісню.

До цього треба додати масу пісень побутових, де оспівується злидні (хоч до в. війни холмшакам було дуже добре, але це ще з панщини пісні), доля невістки, рекрута, дівчини, наймита, чумака, загадки, прислів'я це все виросло на Холмщині. Дуже багато є пісень і з інших земель України. Але я тут подам по одній пісні з Холмщини,—побутових і обрядових, що їх вважаю за чисто холмські.

Весільна—коли весілля їде від вінчання (від „шлюбу“).

Повійни вітроньку мижи гороньками,
Нех батенько чує, нех сі приготує,
Нехай наставляє тисовні столи.
Нех рідненький чує, нех сі приготує.
Нехай застілає шувкови вубруси.
Нехай накладає пшеничного хліба.
Нехай наставляє зипенуго вина.
Нех сі спудіває любої гістонькі.
Любої гістонькі, Гані нивістонькі.
Або: (Нехай спудіває любого гістонька,
Любого гістонька, Василя зітенька).

Христинни—коли куми мають розходитися:

Кумуню любуню, що будим гадати,
Ду нашої кумундзюні таляри складати.
Таляри, таляри, біленькі гроші,
А в нашої кумундзюні всі куми хороші.
Таляри, таляри, білії дукати,
А в нашої кумундзюні всі куми багаті.

Веснівка. На цвинтарі біля церкви співають:

Іде хмаронька тимненькая,
Ду Чирничина ни видная.
Там на зиленій вубулоні,
Повну куників навидену.
Повну куників навидену,
Зулитим путум пупутану.
Вийди, Мариню за вуротця,
Випутай коника зі злотця.
А то якогу вуруногу,
То для Павлуна мулудогу.
Павлунь на коника сідаї,
Всьой на скрипонці виграваї.
Ой, долиж муя нищасная,
Чугось Мариня ни красная.
Треба красонькі дукупити,
Свою Мариню накрасити.

Обжинна:—(Гринджелі).

В нашугу гуспударя гринджелі, гринджелі,
Щосьму всьо жито вижали, вижали.
Відчиняй гуспударю студолу, студолу,
Нисимоті вінок як кому, як кому.
Застілай обруси, обруси,
Нехай сі вінок ни труси, ни труси.
А наш гусподар рану встав, рану встав,
Вижив пшиниці цілий лан, цілий лан.
Вучини, гуспударю, квартиру, квартиру,
Пудивисі на ниву, на ниву.
Вже сі пшиниця ни хвіє, ни хвіє.
Тільки сі стерінь біліє, біліє.
Заріж, гуспудиню, качора, качора,
Щоби була добра вичера, вичера.
Наш гусподар мулудий-мулудий,
Приніс гурівкі, вуди, як вуди.

Щедрівка.

Там на річці, на Ситниці,
Щідрий вечір, сьвітий вечір.
Ой плило там три либеді.
Вийшла ду них стара мати,
Сталасі їх випитувати:

Ви, либеді, либидоньки,
 Чисьти ни виділи могу синонька,
 Іден кажи—я ни бачив,
 Другий кажи—я ни знаю,
 Третій кажи—а я видів і я знаю.
 Твій синоньку є ві Львові,
 У ві Львові, в першім домі,
 Там ходить, таночкі виводить,
 В правій рученьці дівоньку водить,
 В лівій рученьці шапоньку носить,
 За шапунькою три зіля маї,
 Першуї зілі синій василюк,
 Другуї зілі ярая рута,
 Третюї зілі пахнюща шільвія.
 (В цій щедрівці всюди приспів „Щедрий вечір“ і т. д.)

На „куладку“—запусти по мясницях—„пущині“.

Ой кулудію, кулудієньку,
 Маю на тебе всю надієньку.
 Кудисі рушу дзвунити мушу,
 Ту дзєнь, дзєнь, ту бом, бом, за твою душу.

Побутова.

А литіли журавлі,
 Сіли, впали на рулі.
 Стали думку думати,
 Стали гадку гадати.
 Кутра руля ліпшая,
 А кутора гіршая.
 Перша руля ліпшая,
 А другая гіршая.
 На тій першій жінці жнуть,
 А на другій птахі п'ють.
 Ішли субі два мужі,

Сіли субі на мижі.
 Стали думку думати,
 Стали гадку гадати.
 Кутра жінка ліпшая,
 А кутора гіршая.
 Перша жінка ліпшая,
 А другая гіршая.
 Перша жінка діток б'є,
 Як голубка гніздо в'є.
 А другая голубить,
 Мало зи сьвіта ни згубить.

Рекрутська.

Вчєра була субутонька,
 А дзїсяй ниділя,
 Чем на тубі, рикрутоньку
 Сурочка ни біла.
 Ой ни біла, ой ни біла,
 Ни буди біленька,
 Бу вже третя ниділенька,
 Як прала миленька.

Нима в мене тата-нені,
 Ні систри ріднеї,
 Нима мені кому дати
 Сурочки білої.
 Сидить рекрут на мугилі
 І сурочку латаї,
 Що пугляни на Вкраїну,
 Дєсь рудину маї.

Федь Василюк.

До складу й прикладу.

На роздоріжжі.

— Десь на Холмщину забрив я, бо люблю манджати, бо цікавий я від давна, що он там чувати.

— „Рідні Хати“ там повстали, люди в них працюють. Там нове зійшло вже сонце, люди не горюють!

— Спів несеться ген далеко, по усіх усюдах, а на згадку про минуле, коле щось у грудях.

Вже не вернеться — пропало, заживемо знову, тільки треба положити під життя основу.

— Так мандрую із думками, в рідну цю країну, щоб на неї поглядіти в добру годину.

— До Холма направив кроки, на старі дороги, а дорога це далека, вже болять і ноги.

— Вже наблизився до нього, вже його он бачу, і на згадку про минуле — з радості я плачу!

— Так зайшов на перехрестя, тут людей стрічаю, де вони мандрують, тихо я у них питаю.

В світ незнаний, десь далеко — вказують рукою, я лиш глґнув та й здива, хитнув головою.

— І за чим вам, добрі люди? чого забагнулось? чи ще мало ви зазнали, лихо вас не гнуло?

— Ми працюймо, щиро, спільно — спільними руками, то не будем більше бідними рабами!

— Слухали понуро люди, а один до мене:

„Ви звідкиля чоловіче, слово в вас святее“.

— Я ж дивлюся, тож то Гнат друг, з ним нераз балакав, як його побачив, — з радості заплакав!

„Ну, підемо в „Хату Рідну“, підемо між люди, будемо всі працювати, певно краще буде“.

„До мети спільної, Грицю, спільної нам справи, а напевно ми діждемось днів цієї слави“!

— Я лиш слухав тої мови про нову волю, бачив — всі втирали сльози, як це Гнат промовив.

— Звернули всі з дороги, щиро ми прощались, я просив їх, щоб до мене, в Холмі завітали.

— Тільки Гнат zostавсь зо мною, до Холма манджаєм, всім розказує про всенєке, про що тільки знає.

— Так ішли ми, як ці учні, там до Емауса, Гнат розказував, я слухав і мотав на вуса.

— Про учителя згадали, за народню справу, що воскрес не незадовго, нам усім на славу!

— Серця наші віщували, що вже б'є година, що засвітить сонце правди, оже країна.

— У Холмі ми розпрощались, час вже був розстатись, що там бачив, то розкаже другим разом

Ваш Грицько Мохнатий.

Куток сільського господаря.

Нині в селі відчувається страшенний земельний голод. Найбільше наших селян має тільки по шість моргів землі. На такій малій площі землі наш селянин хоче мати все своє: жито, пшеницю, ячмінь, овес, просо, гречку, прядиво і т. п. Кожний хоче мати усього погрохи. Другими словами плакають все, а по правді сказати нічого досить не мають. Чи може якийнебудь ремісник всі ремесла знати? Ніколи,—бо не може коваль чоботи шити і коні кувати, а столяр столи робити і кожухи шити. Словом він ніби то все зміг би робити, але недобре і погано.

Кожний ремісник повинен спеціалізуватися, то значить ремісник повинен робити і знати якунебудь одну роботу, але добре. Так робиться на фабриках, так практикується в гандлі, те саме діється у майстрів, лікарів і т. д.

Так само повинно бути і в господарстві, бо тільки тоді хлібороби можуть досягнути великої врожаї, коли управляють одну-дві господарські рослини, але зате управляють її дуже старанно і через те мають великі зиски.

Так господарюють в інших країнах. Там, наприклад, є околиці де управляють одну лише пашу, або цукрові буряки, або щось інше. Взагалі треба пам'ятати, що сіяти і управляти треба тільки ті рослини, які дають найбільший врожай.

Коли продукується одна яканебудь рослина, то тоді удосконалюється та дешевіє праця. Наприклад, візьмемо околицю, де найбільше садять картоплю. Там селянин має вже досконалі господарські приладдя для обрібки картоплі, для боротьби зо шкідниками; там на кооперативний лад або збувається картоплю, або будуються селянські горільні і т. д. Прикладом для нас може служити Чехія.

Як же тоді живуть селяни? Відповідь легка і проста. Продають свої вироби і мають гроші, а як маєш гроші, то за них дістанеш все: і пшеницю і риж і т. д.

Теперішній хлібороб повинен вибирати і продукувати такі господарські рослини, які приносять найбільше доходу.

В теперішні часи ще найкраще поплачується годівля молочної худоби, розумна годівля кур та управа промислових рослин, як цукрові буряки, льон та тютюн, але всі ці рослини вимагають доброї землі і старанної і розумної обрібки землі.

Для збуту цих продуктів треба обов'язково закладати товариства, кооперативи, щоб продавати все це гуртом. Так зорганізовані селяни мають далеко більші доходи з своєї господарки, як мають тепер зо своєї безпланової і роздробленої праці.

Переховування гною.

Гній звичайно переховується в хлівах під скотиною і таке переховування не можна вважати за невідповідне, бо гній не виполокується дощем, постійно зливається мочою, а підстилка змішана з калом творить одну цілу перегнилу масу, що одночасно утоптується ногами скотини.

Безперечно і в тих умовах бувають страти, бо мочовина проходить через підстилку і входить в землю, і тому саме господар поносить страти. Отже для того завше треба застосуватися до доброї ради, та тік в хлівах зробити з неперепускальної глини, щоб не просякала гноївка, а крім того тік повинен мати спад, щоб та сама гноївка, що не затримується в підстилці, могла рівчаком спливати до збірника за хлівом, так само забезпеченого від перепускання, а крім того ще й закритого зверху.

Не завше гній під скотиною може бути аж до часу, коли його треба застосувати для поживи рослин. Конечність змушує господаря забрати гній з хліва на подвір'я, або вивозити на грі. Розглянемо окремо ті два випадки.

Коли гній перебуває на обістю, то як же часто в наших холмських господарствах буває, що господар цілком не звертає уваги на місце, де гній викидається, не хажучи вже про сам гній, якого не забезпечуємо жадним накриттям, а тому гній виполокується

дощем, а сонце цілком випаровує вогкість і після такого кількомісячного „переховування” господареві залишається лише брудна солома й кизяки, що вивозить господар на поле.

Чи усвідомляє собі такий господар, яку шкоду собі зробив завдяки своїй недбайливості?

Коли вивозимо гній в поле, де він має перед приоранням ще лежати, то ні в якому випадку не можна його залишати в малих купках, а треба складати в купи, добре утримувати, а після ще з усіх сторін присипати землею.

У такому стані гній тратить найменше своєї вартості й може чекати до часу приорання.

Селяни багато чули про компост, в багатьох господарствах навіть позакладали компостові купи, куди й скидають все непотрібне в господарстві. Компостова купа є один з тих перших кроків культурної господарки, але для того, щоб випродувати добрий компост і в скорому часі, треба також застосуватись до певних вказівок.

Отож хліборобський досвід показав, що найліпший компост витворимо, коли компостова купа буде не в ямі, як то часом у нас роблять, а на поверхні і крім того пас землі призначений під таку купу буде виложений глиною і утрамбований з рівчаком посередині. На рівчак, щоб не засипався, накладаємо гілля, а

після зілля, на верх до 5 цент. кладемо гній, а після накладемо все, що в господарці не потрібне. На таку купу добре класти й торф в перемішку верстами різних відпадків. Коли утрамбована купа буде на 1

метр висока, то накриваємо знову на 10 цент. торфом або старим компостом і поливаємо гноївкою. За 2—3 неділі купу перекидаємо верстами на низ і знову поливаємо гноївкою, щоб утримати вогкість.

Груда в коней.

Кожний господар знає про груду або, як називають часом—мокрець у коней. Недуга з'являється від того, що кінь стояв в мокрому місці.

Перш за все треба коня поставити в сухе, не мокре стійло, вистригти мичку і добре вимити ноги тепленькою водою з додатком карболію або іншого дезинфікуючого середника.

Завчасу треба приготувати

мазь з такої мішанини: взяти 1 ложечку таніни, до якої додати 2 ложки вазеліни та $\frac{1}{2}$ ложки йодіни. Все добре вимішати і мастити хворе місце два рази денно—рано і ввечером. Кожного разу треба ногу чистенько витерти, але не мити.

Безумовно, треба старатися такого коня як можна менше брати до праці, а дати йому спокій.

Залози у коней.

Недуга ця дуже заразлива, тому треба хорого коня тримати окремо, щоб не заразити здорових. Хорують на цю недугу переважно молоді коні.

Деякі позначки цієї хвороби подібні до сапу, отже треба вміти розрізнити ці дві хвороби. Важне це тому, що сап і для людей є смертельна хвороба. Як залози, так і сап проявляються впливом ропи з ніздрів і напухлістю під щелепами. При залозах ропи впливає з обох ніздрів (при сапі з одної), набряклість м'яка й легко можна її пересувати (при сапі набряклість тверда й пересуватись не дається).

Температура у тварини підвищена.

Коли напухлість дозріває, треба її розрізати острим ножем, шириною в три пальці, щоб ропи вільно витікла. При залозах ропи має колір білий, при сапі воднистий зеленкавої відтіні. Рани не треба гоїти, бо ропи відпливає досить довго, а як би рану загоїти, то набряклість утвориться на другому місці. Рану треба два рази денно шприцювати 2% креоліновою водою або 1% лізовою водою. Хорому коневі давати пашу легкокастровну, (зеленина, морква), а класти треба низько, щоб кінь витя-

гав шию, тоді краще відпли-
ває ропа.

Перебіг хвороби дуже різно-
манітний, — часами кінь перехо-
дить хворобу дуже легко, а ча-
сами хорує дуже тяжко. В та-

ким випадку треба негайно за-
кликати ветеринара, що зро-
бить йому протизалозову су-
ровицю, бо інакше кінь може
здохнути.

Про сіножать.

Німці кажуть, що сіножать
це дійсна королева в госпо-
дарстві. Професор Кін з Галі
про сіножать каже: „Багато
трави—багато молока, багато
гною — багато збіжжя, багато
гроша“. Але чи багато в нас
добрих сіножатей? Де ж там!
Маємо їх досить, але вони,
звичайно, злі, квасні, багністі.
А найгірше те, що ми не
тільки нічого не робимо, щоб
ті злі сіножаті направляти, але,
не дбаючи про них, дозволяе-
мо, щоб вони ставали більше
дикими та сильніше псувалися.
На нашу сіножать виходимо
звичайно тільки з косою та
граблями, та виїжджаємо по
сіно возом.

Сіножать, це якби сирота
у нашого селянина, а він якби
її вітчим. Що року її скубе
до голої землі, але нагодувати
її, доглянути, поправити —
цього він не знає. А сіножать,
видавши з себе всю силу, по-
чинає псуватися, бо дає саму
безвартісну, навіть шкідливу
траву, що тільки одна може
рости на занедбаних та висна-
жених ґрунтах.

Хто хоче мати користь з сі-
ножати, мусить її доглядати,
як і орне поле. Греба гноїти,
підсівати, скородити, осушувати
або наводнювати. Тоді сі-
ножать вродить сіна в кілька

раз більше, і воно буде доб-
рою пашою.

Господар повинен пам'ятати,
щоб його сіножать була рівна,
як поле. На нерівній в ямках
кидається квасна трава, а на
горбках сонце її випалює. Та
й косити тяжко нерівну сіно-
жать. Тому восени, або на
весні вирівнується поверхню
сіножати.

Сіножать не повинна бути
ані засуха, ані замокра, бо в
першому випадкові паші буде
мало, а в другому і мало, і
кепська. Найкраще, як ґрун-
това вода на сіножати дер-
житься від 50 до 100 см. під
поверхнею ґрунту цілий рік.

Коли сіножать мокра, забо-
лочена, тоді треба попереко-
пувати її мілкими ровами.

Особливо на торфових сіно-
жатах треба уважати, щоб не
пересохли, бо пересушене тор-
фовище страшенно страждає
від посухи і майже нічого сень-
ко не родить. Кожну сіножать
що року треба виправляти так,
як ріллю. Для сіножати вистар-
чить, як на зиму переріжемо
її сіножатним культиватором,
а на весну заскородимо сіно-
жатною бороною.

Торфові сіножаті треба на
весну перевалкувати тяжким
якимнебудь валом.

Ще треба гноїти сіножати,

бо виснажена земля не вродить багато.

Гної на сіножать найліпші такі: через 5—6 років восени вивезти коло 15 фір компосту та коло 8 сотнарів паленого вапна. Крім того щороку треба восени вивезти та заволочити коло 3—5 сотнарів наїніту (а на тяжких землях половину того солі потасової) і коло 2 сотнарів томасини та добре заволочити. В зимі або ранньою весною полити гноівкою, звичайно там, де можна.

Де не можна гноїти гноівкою, там на весну розсіяти та заволочити хоч 50 кг. азотану амонічного.

Дуже багато помагає, коли восени або в зимі можна на сіножать, особливо торфову, вивезти кілька фір болота з дороги або зо ставу. Багато шкоди приносять сіножатям хвости, бур'яни, — їх треба обов'язково нищити. З цєю метою треба раніш сіножать косити, щоб бур'яни не вицвіли.

Дбаймо про наші хати.

Споконвіку жили наші селяни в хатах з земляною долівкою.

В таких хатах жили наші батьки і діди, але тепер, коли культура так широко просякає в наші села, мусимо прямувати, щоб вже в нинішній нашій сільській хаті не було земляної чи глиняної долівки, а на її місце, щоб прийшла дерев'яна підлога.

Земляна долівка—це справжнє нещастя нашого села, хоч селяни до нього звикли й не усвідомлюють собі великої шкоди, яку їм спричиняє земляна долівка.

На земляній чи глиняній долівці в літі багато пороку, а восени і в зимі—болота. Її не можна ані вимити, ані утримати в належній чистоті. В ній довго живуть різні заразні бактерії, що причиняють різні заразливі хвороби.

Земляної й глиняної долівки ніяк не можна поліпшити. Її можна тільки скасувати й замінити дерев'яною підлогою.

В хаті з дерев'яним помо-

стем тепліше, сухіше й чистіше.

Треба, щоб кожний наш селянин зрозумів значення такої дерев'яної підлоги, щоб він пишався тим, що в його хаті підлога з дошок і соромився земляної долівки, як доказу меншої культури господаря хати.

Правда, дерев'яна підлога дорога в порівнянні з земляною долівкою, але ж її ставлять раз на кілька десятків літ і від неї величезна користь для здоров'я всіх мешканців хати. Тож не жалуймо праці й грошей на це і даймо нашим хатам не тільки великі, ясні вікна, але й дерев'яну підлогу.

Щоб стіни не перемакали від дощу, треба їх наперед побілити водою з милом, а відтак, коли висохнуть, водою з галуном. На літру води треба взяти тридцять дека (300 грамів) мила й розварити та ще гарячим побілити (потягнути) стіну. Коли стіна висохне, побілити галуном, беручи п'ять дека (50 гр.) галуно на літр води.

Трохи сміху...

ВСЕ НЕДОГОДА.

Іде селом чоловік,
Аж коли ось чує, —
Край дороги хлопчєня
Сидить, репетує.

— Чи тобі хто щось зробив?
Чоловік питає.
— Я п'ять грошів загубив
Та й більше не маю!

— То на другі! Та чого ж
Ти іще дерешся?
— Бо коли б я не згубив,
То вже мав би десять!

І. Л.

РЕКВІЗИЦІЇ.

Не зважаючи на ostrу ре-
квізіційну заборону, стрільці
добули десь пару порядних
шинок.

Сотник заряджує слідство.

— Звідки ви взяли шинки?

— Ми не взяли. Це було
так: Біля нашої полевої кухні
крутилися свині. Ми до них
ніщо і вони до нас ніщо. На-
раз дивимося, свині щось по-
сварилися між собою, почала
одна за одною ганяти, аж наг-
ло, — бах! — Одна влетіла до на-
шого кітла.

ПЕРЕСТОРОГА.

При ватрі стоїть кількох
старшин і кожний присуваєть-
ся якнайближче вогню.

— Пане четар, уважайте, бо
обсмалите собі остроги.

— Ви хотіли сказати чобо-
ти?

— Ні, чоботи вже згоріли.

НАЩО.

Казав вчитель дітям в школі:
— Яблука не чисті,
Треба кожне обібрати,
А тоді вже їсти.

А Івасик підняв пальці:
— Я вже цеє знаю,
Коли яблуко нечисте, —
Завжди обираю.

— А лушпинки викидаєш?
— Ні, також з'їдаю.
— Ну, то нащо обираєш?
— Нащо? Я не знаю!

І. Л.

СЛУХНЯНИЙ МИКОЛА.

Казав батько до Миколи:

„Як хочеш, то бався,
Але щоб, як йдеш зо школи,
З хлопцями не грався!
Потім матимеш для того
Часу забагато!“

Наш Микола — син слухняний:
„Добре“, — каже, — „тату!“

От, вертався він зо школи,
Йшов, не оглядався:

Казав батько, щоб ніколи
З хлопцями не грався.

Аж собака вибігає

З-під сусіда хати.

Наш Микола його знає, —
Давай здоганяти!

Як погнався наш хлопчина,

То й не зоглядівся,

Як зненацька, коло тину,

В рові опинився!

У болоті обкачався

Та й іде до дому.

„Коли б батько не дізнався!

Не скажу нікому!“

Але батько догадався

Й каже до Миколи:
„А казав тобі — не бався,
Коли йдеш зо школи!
Тепер бачиш — обкачався,
Чорний, як чортяка!“
„Та я ж з хлопцями не грався!
Та ж то був собака!“

І. Л.

ЯК КРАЩЕ.

Поручник до стрільця Сливки:

— Якби ви не мали поганої звички запиватися, то я зробив би вас вістуном.

— Пане поручнику, голошу слухняно, пощо мені бути вістуном, коли я як вп'юся, то мені здзється, що я є сотником.

ЩИРА ЖЕРТВА.

Ой, тяжкі тепер часи!
Це вже кожний знає.
Мати скликала дітей
Та й оповідає:

— Дуже тяжко нам тепер,
Малі заробіжки...
Кожне з вас мусить зректись
З якихсь дрібниць, дітки!
Славко зрікся, щоб йому
Купити гриджоли...
А ти, Лесю?—Я зречусь
Ходити до школи!

І. Л.

НЕМА НЕБЕЗПЕКИ.

Мати: — Відложи молоток,
Петрусь, бо можеш вдаритися
в палець.

Петрусь: — Не бійся, мамо,
цвяха тримає Маруся.

ЛИСТ З АРГЕНТИНИ.

Дістав дядько раз листа
Та й біду з ним має:
Прочитать нема кому,
Сам не прочитає.

До сусіда з ним пішов —
Перечитай, друже!
Я тобі за діло це
Вдячний буду дуже.

Та в листі мої діла —
Нащо, щоб ти слухав?
Тобі, певно, все одно,
То — затули вуха!

І. Л.

НАШІ ДІТИ.

Малий Василько не пам'ятає
воєнної заверюхи.

— Знаєш, це були тяжкі
часи, — пояснює йому тітка, —
коли всього бракувало... Люди
не мали мила, щоб обмитись.

Василько (врадувано): — Тітко,
а коли врешті вибухне ця
війна?...

МІЖ ЖИДАМИ.

— Пане Померанц, ви воліли
б мільйон чи дванадцять
доньок?

— Дванадцять доньок.

— Чому?

— Подумайте лиш: коли
хтось має мільйон хоче ще
більше, але як хтось має дванадцять
доньок то має вже
того досить...

ЗМІСТ

Стор.

I

1. Церковні відомості	3
2. Астрономічний календар	5
3. Імена святих	6
4. Календар (січень—грудень+різні вірші)	10—33

II

5. С. Кушніренко: Холмщина	35
6. Яблочинський монастир	36
7. Проф. Др. І. Огієнко: Вимова црк. слов. тексту	38
8. С. Кушніренко: Пісня про снагу	40
9. Іванко. Серце хлопчика	41
10. П. Зайцев. 100-ліття „Кобзаря“	44
11. В. Косаноцький: Трохи нашої статистики	47
12. Б. Жуків. Наші покровителі	48
13. Пісня Турков. Божій Матері...	49
14. „Пречиста Діво“	50
15. Р. Гучванович: Ключами церкви не замкнути	51
16. С. Х. „Релігійна Толеранція“	55
17. О. Ольжич. Монастир	56
18. Голови церков проти переслідування холмщан	57
19. С. Любарський: Турковицький монастир	53
20. О. Цин—овський: Християнські пам'ятки Холмщини	60
21. Же—ка: Перекиданка	62
22. О. Ольжич. Вірші	65
23. Б. Антонич: Батьківщина	65
Ф. Василюк: Укр. нар. пісні Холмщини	66
25. Г. Мохнатий: На роздоріжжі	69
26. Куток сільського господаря	70
27. Трохи сміху	75

О Г О Л О Ш Е Н Н Я

ПЕРШИЙ І ДОСІ ОДИНОКИЙ
УКРАЇНСЬКИЙ АДВОКАТ
НА ЦІЛОМУ ПРОСТОРІ ХОЛМЩИНИ Й ПІДЛЯШШЯ

Д-р СТЕПАН БАРАН

ВІДКРИВ І ВЕДЕ АДВОКАТСЬКУ КАНЦЕЛЯРІЮ
в ХОЛМІ, вул. ЛЮБЛИНСЬКА 59

Канцелярія адвоката д-ра СТЕПАНА БАРАНА, колишнього довголітнього посла до варшавського сойму й до часу вибуху теперішньої війни адвоката у Тернополі в Галичині, сьогодні юрисконсульта Правосл. Церк. Ради й Церковного Правління в Холмі, заступає у всіх судових і адміністративних справах й виготовлює для сторін письма до німецьких властей в німецькій мові.

У кожну хату — в руки кожної дитини ілюстрований
часопис для української дітвори

„МАЛІ ДРУЗІ“

що виходить з початком кожного місяця від січня
цього року. Ціна одного примірника 30 сот. Набувати
в кожній кооперативі. Адреса: „МАЛІ ДРУЗІ“, Краків,
Кармелітська 34/II.

ДІТВОРА — МАЙБУТНЄ НАРОДУ

Окружний Союз Кооператив Холмщини й Підляшшя у ХОЛМІ

ул. Люблинська 3.

Купує усі продукти сільського господарства. Доставляє усе потрібне
нашому хліборобові. Платить найвищі ціни.

СЕЛЯНИ! При купівлі й продажі звертайтеся до свого „Союзу“.
СВІЙ ДО СВОГО!

Т-ВО „ІДНА ШКОЛА“ у Холмі, будинок б. держав-
ної гімназії організує рідне навчання. Збирайте по-
жертву. Вся коляда й доходи з різних свят на
„РІДНУ ШКОЛУ“!

Видавниче Товариство „Українське Видавництво“

КРАКІВ, вул. Кармелітська 34, і Оржешкової 7.

Основане на окремих статутах під кермою найвизначніших українських громадян, якому Влада надала права виключности для українських друків у Генерал-Губернаторстві і наділила привілеями товариства вищої публічної ужиточности.

ВИДАЄ шкільні, популярні і наукові книжки, часописи для старших і молоді, образи, мапи, ноти й інші друки.

ШИРИТЬ українські книжки.

ДБАЄ за розвиток і культуру української книжки.

ТОВАРИСТВО випустило досі такі **КНИЖКИ**:

	Зл. гр.
1. Буквар	2 —
2. Українська читанка для II класи	2 —
3. Українська читанка для III класи	2 —
4. Українська читанка для IV класи	1 —
5. Рахункова книжка для I класи	1 —
6. Український календар на 1940 рік	2 —
7. Стінний календар на 1940 рік	— 50
8. Кишеневий календарець	— 50
9. Український колядник	— 80
10. „До сонця“, буквар для старших	1 50

В НАЙБЛИЖЧОМУ ЧАСІ ВИЙДУТЬ З ДРУКУ:

Шкільні книжки для вселюдних шкіл.

1. Українська читанка для V—VI класи.
2. Німецька читанка (I частина для III кл. і для вищих клас.
3. Історія України.
4. Рахункова книжка для II класи.
5. Рахункова книжка для III класи.
6. Рахункова книжка для IV класи.
7. Граматика української мови.
8. Греко-католицький катехизм.
9. Божя наука (Біблія і катехизм).
10. Православний катехизм й інші.

ПОВІТОВИЖ **СОЮЗАМ** **КООПЕРАТИВ,** **КНИГАРНЯМ,** **І** **КООПЕРАТИВАМ** — **ЗНАЧНИЙ** **ОПУСТ.**

ПИШІТЬ ЗА ЦІННИКАМИ.

Гроші слати на у:

KRAKAU, Karmeliterstrasse 34. II.

ДЛЯ ОДНОГО НАРОДУ — ОДНА ЛІТЕРАТУРНА МОВА!

ХТО хоче навчитися доброї української літературної мови,
ХТО хоче пізнати історію своєї мови,
ХТО хоче довідатися, як де говорить український народ —
ТОЙ мусить закупити усі річники (по 6 зл. річник)
НАУКОВО - ПОПУЛЯРНОГО МІСЯЧНИКА

„РІДНА МОВА“

Й КВАРТАЛЬНИКА

„БІБЛІОТЕКА РІДНОЇ МОВИ“

Головний Редактор і Видавець
Проф. Д-р ІВАН ОГІЄНКО.

Адреса:

ВАРШАВА, вулиця Станіслава 25 пом. 10.

ДЛЯ ОДНОГО НАРОДУ — ОДИН ПРАВОПИС!

САМОЗАТРУТТЯ на тлі печінки

Самозатруття буває причиною багатьох недомогань (артретичні болі, ломання в кістках, болі голови, нервовість, безсонність, здуття, відбивання, болі в печінці, несмак у роті, брак апетиту, свербіння шкіри, нахил до обструкції, пляма й висипка на шкірі, нахил до грубшання, мління, обложенний язик). Внутрішні отрути, що повстають у власнім організмі, занечищують кров, нищать організм і прискішують старість. Печінка й нирки це органи, що очищують кров і соки уладу. Понад 20 - літній досвід виказав, що лічничі зела

„ХОЛЕКІНАЗА“ — Г. НЕМОЄВСЬКОГО.

як жовче - мочегонні це природний чинник, що відтяжує соки уладу від власних отрут.

„Холекіназа“ є мішанина відповідно дібраних і спеціальним способом спрепарованих зел. Холекіназове лікування побуджує печінку до нормальної чинности, як органу, що є для крові ніби фільтром. Кров забирає відпадки комірок й інші шкідливі складники до печінки. В печінці з цих відпадків витворюється жовч і виділюється з організму через кишки. Таким чином відбувається правильна переміна матерії.

Подрібні інформації в брошурах! Вимагайте приписів уживання! Продаж в аптеках й аптечних складах.

ГОЛОВНИЙ СКЛАД:

WARSZAWA, NOWY SWIAT 5 — Tel. 9-7496.

Накла-
дом Холм-
ської Церковної
Ради. Обгортка
Петра Андрусєва.
Правописом академічним.
Друкарня Синодальна.
Холм — Варшава.
Року Божого
1940.